

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 17 december 2012

749/2012

Lag

om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet

Utfärdad i Helsingfors den 14 december 2012

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH DEFINITIONER

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på förvaltning av värdeandelssystemet, på bedrivande av clearingverksamhet i Finland och på i denna lag avsedd verksamhet som bedrivs av utländska clearingorganisationer.

På värdepapperscentraler och clearingorganisationer tillämpas aktiebolagslagen (624/2006), om inte något annat följer av denna lag eller av annan lagstiftning som gäller värdepapperscentraler och clearingorganisationer.

2 §

Tillsyn

Efterlevnaden av denna lag och av bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den övervakas av Finansinspektionen i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om Finansinspektionen (878/2008) och i denna lag.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *värdeandelar* sådana aktier, andelar och andra rättigheter som nämns i 2 kap. 1 § i värdepappersmarknadslagen (746/2012), sådana andra finansiella instrument som avses i 1 kap. 10 § i lagen om investeringstjänster (747/2012) och sådana med dem jämförbara rättigheter samt sådana andra värdepapper som har överförts till värdeandelssystemet,

2) *värdeandelssystemet* ett integrerat informationssystem som omfattar i lagen om värdeandelskonton (827/1991) avsedda värdeandelskonton och förteckningar som hänför sig till dem,

3) *värdeandelsregister* ett register som förs av en värdepapperscentral i Finland över värdeandelskonton, över värdeandelar som registrerats på värdeandelskonton och över rättigheter och skyldigheter som hänför sig till värdeandelskonton och värdeandelar,

4) *värdepapperscentral* ett finländskt aktiebolag som har i denna lag avsett tillstånd att verka som värdepapperscentral,

5) *central motpart* en organisation som på en i lagen om handel med finansiella instrument (748/2012) avsedd reglerad marknad eller multilateral handelsplattform verkar som motpart till parterna i transaktioner med

finansiella instrument genom att uppträda som köpare för varje säljare och som säljare för varje köpare, och som svarar för att transaktioner med finansiella instrument avräknas,

6) *clearingmedlem* en organisation som har beviljats rätt att ge clearing av avslut och andra transaktioner med finansiella instrument i uppdrag åt clearingorganisationer och utländska clearingorganisationer,

7) *clearingverksamhet* avräkning och avveckling av förpliktelser vid handel med finansiella instrument,

8) *clearingorganisation* ett finländskt aktiebolag som enligt denna lag har tillstånd att bedriva fortlöpande yrkesmässig clearingverksamhet,

9) *kontoförvaltare* ett institut som en värdepapperscentral har beviljat rätt att göra registreringar i värdeandelsregister,

10) *utläggning på entreprenad* åtgärder som vidtas i samband med en värdepapperscentral eller en clearingorganisations verksamhet och som innebär att någon annan producerar en sådan funktion eller tjänst för centralen eller organisationen som denna annars själv skulle ha utfört,

11) *EES-stat* en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

II AVDELNINGEN

EN VÄRDEPAPPERSCENTRALS, EN CLEARINGORGANISATION, EN UTLÄNSK CLEARINGORGANISATION OCH EN CLEARINGMEDLEMS VERKSAMHET

2 kap.

En värdepapperscentralens verksamhetstillstånd, ägare, förvaltning och verksamhet

1 §

En värdepapperscentralens tillståndspliktiga verksamhet och huvudkontor

Verksamhet som värdepapperscentral kräver tillstånd av finansministeriet.

Värdepapperscentralen ska ha sitt huvudkontor i Finland.

2 §

Ansökan om verksamhetstillstånd

Finansministeriet kan på ansökan av ett finländskt aktiebolag bevilja bolaget tillstånd att verka som värdepapperscentral. Ett sådant tillstånd kan sökas också för ett nybildat bolags räkning.

Till ansökan om verksamhetstillstånd ska fogas en plan för verksamheten som värdepapperscentral och för eventuell i 16 § 3 mom. avsedd annan verksamhet som har ett nära samband med värdepapperscentralens verksamhet samt en ansökan om fastställelse av värdepapperscentralens regler. Planen ska framför allt innehålla en redogörelse för hur värdepapperscentralen klarar av att tillförlitligt och på ett sätt som tryggar en ändamålsenlig utveckling av värdeandelssystemet hantera de värdeandelar som överförs till värdeandelssystemet och sköta de uppgifter som avses i 16 §. Till ansökan ska dessutom fogas tillräckliga utredningar om värdepapperscentralens

- 1) ägande,
- 2) ledning och revisorer,
- 3) interna kontroll och riskhantering,
- 4) hantering av eventuella intressekonflikter och bindningar,
- 5) kapitaltäckning, likviditet och andra ekonomiska verksamhetsförutsättningar,
- 6) verksamhet och tryggnad av dess kontinuitet också under undantagsförhållanden,
- 7) tillsynsuppgiften och hur den är ordnad.

Om verksamhetstillstånd söks för ett nybildat bolags räkning, ska det till ansökan dessutom fogas tillräckliga utredningar om sökanden.

På begäran av finansministeriet ska sökanden lämna ministeriet de tilläggsutredningar som behövs för att verksamhetstillstånd ska kunna beviljas.

3 §

Förutsättningar för beviljande av verksamhetstillstånd

Finansministeriet ska bevilja verksamhetstillstånd, om ministeriet utifrån vad som utretts kan förvissa sig om att

1) sökanden och den planerade verksamheten uppfyller kraven på en tillförlitlig verksamhet som värdepapperscentral enligt denna lag och enligt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den,

2) värdepapperscentralens ägare uppfyller de krav som anges i 4 §, och

3) ägandet i värdepapperscentralen inte äventyrar dess verksamhet enligt försiktiga och sunda affärsprinciper.

4 §

Betydande ägares tillförlitlighet

Den som direkt eller indirekt äger minst tio procent av en värdepapperscentralens aktiekapital eller en andel som medför minst tio procent av den rösträtt som centralens samtliga aktier medför måste vara tillförlitlig.

Tillförlitlig anses inte den vara som

1) under de senaste fem åren före bedömningen har dömts till fängelsestraff eller under de senaste tre åren före bedömningen till bötesstraff för brott som kan anses visa att personen är uppenbart olämplig som ägare i en värdepapperscentral, eller

2) annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig som ägare i en värdepapperscentral.

Om en dom som avses i 2 mom. 1 punkten inte har vunnit laga kraft, kan den dömda dock fortsätta att utöva beslutanderätt som ägare i värdepapperscentralen, om detta ska anses vara uppenbart motiverat med hänsyn till en samlad bedömning av den dömdes tidigare verksamhet, de omständigheter som lett till domen och andra inverkan omständigheter.

5 §

Tillståndsbeslut och inledande av en värdepapperscentralens verksamhet

En ansökan om verksamhetstillstånd ska avgöras inom sex månader efter det att den tagits emot eller, om ansökan är bristfällig, efter det att sökanden har lämnat in de handlingar och upplysningar som behövs för avgörandet. Beslut om verksamhetstillstånd ska dock alltid fattas inom tolv månader efter det

att ansökan mottagits. Bestämmelser om anförande av besvär på den grunden att beslut inte har meddelats inom föreskriven tid finns i 8 kap. 5 §.

Innan ärendet avgörs ska finansministeriet be Finlands Bank och Finansinspektionen yttra sig om ansökan.

Finansministeriet har efter att ha hört sökanden rätt att förena verksamhetstillståndet med sådana begränsningar och villkor i fråga om värdepapperscentralens verksamhet som är nödvändiga för tillsynen eller för stabiliteten på finansmarknaden.

En värdepapperscentral får, om inte annat följer av tillståndsvillkoren, inleda sin verksamhet omedelbart efter det att verksamhetstillstånd har beviljats och värdepapperscentralens regler har fastställts. Om verksamhetstillstånd har beviljats ett nybildat bolag, får verksamheten inledas efter det att värdepapperscentralen registrerats.

6 §

Verksamhetstillstånd för europabolag

Verksamhetstillstånd ska beviljas också ett europabolag som avses i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 om stadga för europabolag, nedan *europabolagsförordningen*, om bolaget har beviljats motsvarande tillstånd i någon annan EES-stat och har för avsikt att flytta sitt säte till Finland enligt artikel 8 i den förordningen. Finansministeriet ska dessutom begära yttrande om tillståndsansökan av den tillsynsmyndighet som övervakar värdepappersmarknaden i staten i fråga. Flyttningen av sätet får inte registreras förrän verksamhetstillstånd har beviljats. Detsamma gäller när ett europabolag bildas genom fusion så att det övertagande bolaget med säte i någon annan stat registreras som europabolag i Finland.

7 §

Ekonomiska verksamhetsförutsättningar

En värdepapperscentral ska ha tillräckliga ekonomiska verksamhetsförutsättningar med beaktande av omfattningen och arten av värdepapperscentralens verksamhet.

En värdepapperscentral till fullo inbetalda

aktiekapital ska uppgå till minst fem miljoner euro.

En värdepapperscentralers tillgångar ska placeras på ett säkert och med tanke på bolagets likviditet betryggande sätt.

8 §

Anmälan om aktieförvärv

Den som har för avsikt att direkt eller indirekt förvärva aktier i en värdepapperscentral ska på förhand underrätta Finansinspektionen om detta, om

1) förvärvarens innehav till följd av förvärvet kommer att utgöra minst 10 procent av värdepapperscentralens aktiekapital,

2) innehavet blir så stort att det motsvarar minst 10 procent av röstetalet för samtliga aktier, eller

3) innehavet annars ger rätt att utöva ett inflytande som är jämförbart med innehav som avses i 2 punkten eller ett annars betydande inflytande på värdepapperscentralens förvaltning.

Om avsikten är att utöka ägarandelen till minst 20, 30 eller 50 procent av värdepapperscentralens aktiekapital eller av röstetalet i värdepapperscentralen, ska en anmälan också om detta förvärv göras till Finansinspektionen på förhand. Motsvarande anmälan ska göras också när ägarandelen minskas så att den underskrider de gränser som anges i detta moment eller i 1 mom.

Vid beräkning av ägarandel och röstetal som avses i 1 och 2 mom. tillämpas 2 kap. 4 § och 9 kap. 4—7 § i värdepappersmarknadslagen.

En värdepapperscentral ska minst en gång om året underrätta Finansinspektionen om ägarna till de i 1 och 2 mom. angivna andelarna och om innehavens storlek, om värdepapperscentralen känner till dessa uppgifter. Värdepapperscentralen ska omedelbart underrätta Finansinspektionen om sådana förändringar i innehavet av andelarna som har kommit till dess kännedom. I anmälan ska lämnas tillräckliga uppgifter om andelarnas storlek och om ägarna samt övriga uppgifter enligt vad Finansinspektionen bestämmer.

Av en anmälan som avses i 1 och 2 mom. ska framgå behövliga uppgifter och utredningar om

1) den anmälningsskyldige samt om dennes tillförlitlighet och ekonomiska situation,

2) den anmälningsskyldiges innehav i och andra bindningar till värdepapperscentralen,

3) med förvärvet förknippade avtal, finansieringen av förvärvet och, i de fall som avses i 2 mom., om syftet med innehavet.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om anmälningar om förvärv av ägarandelar i en värdepapperscentral gäller också företag som har ett sådant bestämmande inflytande i en värdepapperscentral som avses i 2 kap. 4 § i värdepappersmarknadslagen (*värdepapperscentralens holdingföretag*).

9 §

Förbud mot att förvärva aktier

Bestämmelser om Finansinspektionens rätt att förbjuda förvärv av i 8 § avsedda ägarandelar finns i 32 a § i lagen om Finansinspektionen.

Finansinspektionen ska fatta beslut om förbud enligt 1 mom. inom tre månader efter att ha tagit emot en anmälan som avses i 8 §.

Före utgången av den tidsfrist som anges i 2 mom. får den anmälningsskyldige förvärva aktier som avses i 8 § endast om Finansinspektionen har gett sitt samtycke.

10 §

Återkallelse av verksamhetstillstånd

Finansministeriet kan helt eller delvis återkalla en värdepapperscentralers verksamhetstillstånd, om

1) värdepapperscentralen i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lag, mot bestämmelser eller föreskrifter om utfärdats med stöd av lag, mot villkoren eller begränsningarna i verksamhetstillståndet eller mot värdepapperscentralens regler,

2) värdepapperscentralen inte har haft verksamhet på sex månader,

3) de föreskrivna väsentliga förutsättningarna för verksamhetstillstånd inte längre uppfylls,

4) värdepapperscentralens verksamhet eller en del av den inte har inletts inom tolv månader från det att tillståndet beviljades, eller

5) det i värdepapperscentralens ansökan om verksamhetstillstånd har lämnats väsentligt felaktiga eller bristfälliga uppgifter om omständigheter som är relevanta för värdepapperscentralens verksamhet.

Innan finansministeriet fattar ett beslut som avses i 1 mom. ska det begära yttrande av Finlands Bank och Finansinspektionen, om inte något annat följer av ärendets brådskande natur. Innan finansministeriet återkallar värdepapperscentralens verksamhetstillstånd på en i 1 mom. 1 eller 3 punkten avsedd grund ska finansministeriet sätta ut en skälig tid inom vilken centralen ska avhjälpa de brister som uppdagats i verksamheten, förutsatt att det inte är nödvändigt att omedelbart återkalla verksamhetstillståndet på grund av att ärendet är brådskande eller för att trygga stabiliteten och en tillförlitlig verksamhet på värdepappersmarknaden.

Om värdepapperscentralen har beslutat upphöra med sin verksamhet, kan finansministeriet på ansökan av centralen återkalla dess verksamhetstillstånd. Innan beslutet fattas ska finansministeriet begära yttranden av Finlands Bank och Finansinspektionen.

Om finansministeriet återkallar värdepapperscentralens verksamhetstillstånd med stöd av 1 eller 3 mom., kan ministeriet samtidigt föreskriva hur verksamheten ska avslutas.

11 §

Begränsning eller avbrytande av verksamheten

Finansministeriet kan begränsa en värdepapperscentralens verksamhet för viss tid eller avbryta dess verksamhet för viss tid eller tills vidare, om det i verksamheten har konstaterats oskicklighet eller oaktsamhet eller om det annars har skett en störning i verksamheten. Dessutom förutsätts det att det är uppenbart att en fortsatt verksamhet allvarligt skulle äventyra investerarnas eller clearingmedlemmarnas ställning eller finansmarknadens stabilitet eller tillförlitlighet.

Finansministeriet får meddela förelägganden om hur värdepapperscentralens verksamhet ska organiseras under den tid som dess verksamhet är avbruten.

Innan finansministeriet fattar ett i 1 mom.

avsett beslut ska det höra värdepapperscentralen och begära yttranden av Finlands Bank och Finansinspektionen, om inte något annat följer av ärendets brådskande natur.

12 §

Ledningen av en värdepapperscentral

En värdepapperscentralens styrelse, verkställande direktör och övriga högsta ledning ska leda värdepapperscentralen med yrkesskicklighet samt enligt sunda och försiktiga affärsprinciper. Styrelsemedlemmarna och deras ersättare, verkställande direktören och dennes ställföreträdare samt övriga som hör till den högsta ledningen ska vara tillförlitliga personer som inte är försatta i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats. De ska dessutom ha sådan allmän kännedom om verksamheten på värdepappersmarknaden som behövs både med beaktande av arten och omfattningen av värdepapperscentralens verksamhet och med beaktande av de uppgifter de sköter.

Tillförlitlig anses inte den vara som

1) under de fem år som föregår bedömningen har dömts till fängelsestraff eller under de tre år som föregår bedömningen till bötesstraff för brott som kan anses visa att personen är uppenbart olämplig som styrelsemedlem, ersättare för en styrelsemedlem, verkställande direktör eller ställföreträdare för verkställande direktören eller uppenbart olämplig för någon annan uppgift inom den högsta ledningen, eller

2) annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig för en i 1 punkten avsedd uppgift.

Om en dom som avses i 2 mom. 1 punkten inte har vunnit laga kraft får den dömda dock fortsätta i ett uppdrag enligt 1 mom., om detta måste anses vara uppenbart motiverat med hänsyn till en samlad bedömning av den dömdes tidigare verksamhet, de förhållanden som lett till domen och övriga inverkan omständigheter.

Värdepapperscentralen ska utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om förändringar som gäller i 1 mom. avsedda personer.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om värdepapperscentraler ska på motsvarande sätt tillämpas på deras holdingföretag.

13 §

Flyttning av en värdepapperscentralens säte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Om en värdepapperscentral har för avsikt att flytta sitt säte till en annan EES-stat i enlighet med artikel 8 i europabolagsförordningen, ska den sända Finansinspektionen en kopia av det förslag om flyttning som avses i artikel 8.2 och den redogörelse som avses i artikel 8.3 i den förordningen utan dröjsmål efter att ha anmält förslaget för registrering.

Registermyndigheten får inte utfärda intyg enligt 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan tillstånd enligt 2 mom. i den paragrafen beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepapperscentralen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av säte eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Intyg får utfärdas tidigare än en månad från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig flyttning av sätet.

14 §

En värdepapperscentralens deltagande i fusion eller delning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Om en värdepapperscentral deltar i en gränsöverskridande fusion eller delning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, får registermyndigheten inte utfärda intyg över fusionen enligt 4 § 3 mom. i lagen om europabolag eller 16 kap. 26 § i aktiebolagslagen eller över delningen enligt 17 kap. 25 § i aktiebolagslagen, om Finansinspektionen innan tillstånd beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepapperscentralen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller delning eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får utfärdas tidigare än en månad från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. eller 17 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig fusionen, delningen eller flyttning av sätet i samband med att ett europabolag bildas.

15 §

Organisering av en värdepapperscentralens verksamhet

En värdepapperscentralens verksamhet ska organiseras på ett sätt som är tillförlitligt med beaktande av arten och omfattningen av dess affärsverksamhet. Centralen ska säkerställa den verksamhetsrelaterade riskhanteringen, den interna kontrollen och verksamhetens kontinuitet i alla situationer.

En värdepapperscentral ska ha verksamhetsprinciper för identifiering och förebyggande av intressekonflikter som hänför sig till dess verksamhet. I verksamhetsprinciperna ska framför allt sådana konfliktsituationer beaktas som kan påverka en tillförlitlig skötsel av värdepapperscentralens tillsynsuppgift enligt 20 §.

När en värdepapperscentral fullgör uppgifter enligt denna lag ska förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003) inte tillämpas på dess verksamhet. På den som hör till centralens förvaltningsorgan eller är anställd av centralen tillämpas då inte heller bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om värdepapperscentraler ska på motsvarande sätt tillämpas på deras holdingföretag. Finansinspektionen kan bevilja ett holdingföretag dispens från de förpliktelser som anges i 1 mom., om holdingföretaget står under sådan tillsyn i en annan EES-stat som motsvarar tillsynen enligt denna lag.

16 §

En värdepapperscentralens uppgifter

En värdepapperscentral sköter gemensamma uppgifter inom värdeandelssystemet genom att

1) svara för förvaltningen av de centrala datasystem som värdeandelssystemets funktion förutsätter,

2) förvalta värdeandelssystemet enligt denna lag och tillhandahålla tillhörande tjänster,

3) föra i 6 kap. 3 § avsedda förteckningar och de förteckningar som avses i 3 och 4 § i lagen om värdeandelsskonton (827/1991) och tillhandahålla tjänster som har ett väsentligt samband med användningen och hanteringen av informationen i förteckningarna,

4) övervaka att de på värdeandelsskonton registrerade värdeandelarnas antal motsvarar det antal som är i omlopp inom värdeandelssystemet,

5) vara clearingorganisation i enlighet med denna lag,

6) i enlighet med sina regler sköta sådana för värdeandelssystemet gemensamma arrangemang som behövs för betalning av avkastning och därmed jämförbara händelser som hänför sig till värdeandelar,

7) vidta andra åtgärder som värdeandelssystemets tillförlitliga funktion och utveckling förutsätter och vid behov utfärda tillhörande anvisningar.

Värdepapperscentralen får utöver de uppgifter som avses i 1 mom. samla in uppgifter om värdeandelssystemet för det insiderregister som avses i 13 kap. i värdepappersmarknadslagen, värdepapperscentralens insiderregister enligt 28 § i detta kapitel, värdepappersföretagets insiderregister enligt 7 kap. 19 § i lagen om investeringstjänster, börsens insiderregister enligt 2 kap. 43 § i lagen om handel med finansiella instrument och fondbolagets insiderregister enligt 101 a § i lagen om placeringsfonder och verka som förvarare enligt 2 § 1 mom. 2 punkten i lagen om värdepapperskonton (750/2012).

Värdepapperscentralen får utöver verksamhet som avses i 1 mom. och verksamhet som är tillåten för en clearingorganisation bedriva också annan verksamhet som har nära samband med sådan verksamhet. Sådan annan verksamhet får inte äventyra skötseln av uppgifter som avses i 1 mom. och inte heller värdeandelssystemets funktion.

17 §

Internationellt samarbete

En värdepapperscentral ska bedriva sin verksamhet i samarbete med utländska börser, marknadsplatsoperatörer som ordnar multilateral handel, analys-, clearing- och de-

poneringsinstitut för värdepapper, värdepapperscentraler, operatörer av system som motsvarar värdeandelssystem och förvaringsinstitut.

Värdepapperscentralen ska föra de konton och förteckningar som behövs för det internationella samarbetet i värdeandelsregistret. Bestämmelser om samarbetet ska finnas i värdepapperscentralens regler.

18 §

En värdepapperscentralers bindningar

En betydande bindning mellan en värdepapperscentral och någon annan juridisk person eller en fysisk person får inte hindra en effektiv tillsyn över värdepapperscentralen. En effektiv tillsyn får heller inte hindras av sådana bestämmelser och administrativa föreskrifter som i ett tredjeland ska tillämpas på fysiska eller juridiska personer med sådana bindningar.

Förändringar som efter det att verksamhetstillstånd beviljats sker i de uppgifter om bindningar som anmälts i tillståndsansökan ska omedelbart anmälas till Finansinspektionen.

Med betydande bindningar avses i denna paragraf detsamma som i 37 § 2—4 mom. i kreditinstitutslagen (121/2007).

19 §

Beredskap

Värdepapperscentralen ska säkerställa att uppgifterna i värdeandelssystemet kan förvaras så störningsfritt som möjligt också under undantagsförhållanden. Detta ska ske genom tillräckligt omfattande informationssystem i Finland eller genom andra arrangemang som är tillräckliga för att verksamheten inte ska avbrytas, genom deltagande i beredskapsplanering på finansmarknaden och förberedelser av verksamhet under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder.

Om de uppgifter som följer av 1 mom. förutsätter åtgärder som klart avviker från verksamhet som kan anses vara sedvanlig för en värdepapperscentral och om åtgärderna medför väsentliga merkostnader, kan kostna-

derna ersättas ur den försörjningsberedskapsfond som avses i lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/1992).

20 §

Värdepapperscentralens tillsynsuppgift

En värdepapperscentral ska ordna tillräcklig och tillförlitlig tillsyn för att säkerställa att denna lag och bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den samt värdepapperscentralens regler iakttas inom värdeandelssystemet.

En värdepapperscentral ska informera Finansinspektionen om förfaranden som uppenbart strider mot bestämmelser eller föreskrifter som avses i 1 mom. eller mot värdepapperscentralens regler, om inte förfarandet omedelbart rättas till eller situationen reder upp sig på något annat sätt. Finansinspektionen ska dock alltid informeras om förfaranden som har inneburit väsentliga eller upprepade överträdelser av bestämmelserna, föreskrifterna eller reglerna.

Kontoförvaltare och andra som anlitar värdepapperscentralens tjänster ska på begäran ge värdepapperscentralen de specificerade uppgifter som värdepapperscentralen behöver för att fullgöra tillsynsplikten enligt denna paragraf.

21 §

Utläggning av en värdepapperscentralers funktioner på entreprenad

En värdepapperscentral kan med finansministeriets tillstånd lägga ut betydelsefulla funktioner som avses i 16 § 1 mom. på entreprenad, om detta inte medför olägenhet för värdepapperscentralens riskhantering, interna kontroll, tillsynen över värdepapperscentralens verksamhet eller skötseln av någon annan funktion som är betydelsefull för värdepapperscentralens affärsverksamhet eller för verksamheten vid värdepapperscentralen.

En funktion är betydelsefull för värdepapperscentralens verksamhet, om ett fel eller en brist i funktionen väsentligt kan försvåra efterlevnaden av de lagar som gäller värdepapperscentralens verksamhet eller bestämmelser

och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem eller försvåra iakttagandet av villkoren i värdepapperscentralens verksamhetstillstånd eller väsentligt kan skada värdepapperscentralens ekonomiska ställning eller kontinuiteten i dess verksamhet.

Utläggning av en sådan funktion på entreprenad som är betydelsefull för värdepapperscentralens verksamhet förutsätter ett skriftligt avtal av vilket uppdragets innehåll och avtalets giltighetstid framgår.

En värdepapperscentral ska se till att den av entreprenören fortlöpande får uppgifter som behövs för myndighetstillsynen över värdepapperscentralen, för riskhanteringen och för den interna kontrollen och att den har rätt att vidarebefordra uppgifterna till finansministeriet, Finlands Bank och Finansinspektionen.

En värdepapperscentral som efter det att verksamhetstillstånd beviljats har för avsikt att lägga ut någon annan för sin verksamhet betydelsefull funktion på entreprenad än en sådan funktion som avses i 16 § 1 mom. ska på förhand underrätta Finansinspektionen om utläggningen. Finansinspektionen ska underrättas, om det sker väsentliga förändringar i avtalsförhållandet mellan värdepapperscentralen och entreprenören.

22 §

En värdepapperscentralers regler

En värdepapperscentral ska upprätta och ge allmänheten tillgång till sådana regler för dess verksamhet som innehåller bestämmelser åtminstone om

1) regler och principer för informationsutbyte mellan värdepapperscentralen och kontoförvaltarna samt om identifikationssignum för värdeandelar och rättsinnehavare och om övriga gemensamma rutiner inom värdeandelssystemet,

2) kontoförvaltarnas minimiöppettider,

3) förfarandet vid utredning av fel och oklarheter inom registreringsverksamheten,

4) data- och registersäkerhetsrutiner som kontoförvaltarna ska iakttä och om förvaring av kontoförvaltarnas beslutsdokument eller kopior av dem,

5) beviljande av rätt att vara kontoförval-

tare och vilka uppgifter som ska lämnas i ansökan om den rätten,

6) fullgörande av värdepapperscentralens lagstadgade uppgifter,

7) hur behörigheten att meddela beslut som kompletterar reglerna fördelar sig mellan styrelsen och verkställande direktören,

8) hur reglernas ändras och ändringarna anmäls,

9) andra omständigheter som anknyter till värdepapperscentralens verksamhet.

23 §

Fastställelse av en värdepapperscentralens regler

Finansministeriet fastställer på ansökan en värdepapperscentralens regler. Reglerna ska fastställas, om de är förenliga med denna lag och med bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den och om det utifrån inkommen utredning kan anses sannolikt att de tryggar tillförlitligheten i värdepapperscentralens verksamhet och förvaltningen av värdeandelssystemet.

En ansökan om fastställelse av regler ska avgöras inom tre månader efter det att den mottagits eller, om den är bristfällig, efter det att sökanden har lämnat in de handlingar och utredningar som behövs för avgörandet. Beslut ska emellertid alltid fattas inom sex månader från mottagandet av ansökan. Innan reglerna fastställs ska Finansministeriet begära yttranden av Finlands Bank och Finansinspektionen. Om Finlands Bank ger ett negativt yttrande om sådant som hör till dess lagstadgade uppgifter, får reglerna inte fastställas till denna del.

För att stärka förtroende för värdeandelssystemet eller av andra synnerligen vägande skäl kan finansministeriet bestämma att innehållet i regler som det fastställt ska ändras eller kompletteras. Innan så sker ska finansministeriet begära yttranden av Finlands Bank och Finansinspektionen.

Kontoförvaltare ska förbinda sig att följa värdepapperscentralens regler. Den som emitterar en värdeandel ska förbinda sig att följa värdepapperscentralens regler innan värdeandelen på ansökan av emittenten kan anslutas till värdeandelssystemet.

24 §

Avgifter för en värdepapperscentralens tjänster

Avgifterna för en värdepapperscentralens tjänster ska med beaktande av olika kundkategorier vara skäliga och fastställas på opartiska grunder, vilket värdepapperscentralen på begäran ska kunna visa för Finansinspektionen.

25 §

Privata transaktioner

En värdepapperscentral ska vidta tillräckliga åtgärder i syfte att förhindra att personer med inflytande vid centralen genomför privata transaktioner, om detta kan orsaka intressekonflikter eller om personerna i fråga har insiderinformation som avses i värdepappersmarknadslagen eller konfidentiell information om emittenter eller clearingmedlemmar eller om deras transaktioner. Åtgärder ska vidtas i syfte att säkerställa informationens konfidentialitet.

En värdepapperscentral ska bevara information om privata transaktioner. Centralen ska varje år rapportera till Finansinspektionen hur den har övervakat efterlevnaden av bestämmelserna, föreskrifterna och värdepapperscentralens interna anvisningar om privata transaktioner och vilka åtgärder den har vidtagit när bestämmelserna, föreskrifterna eller anvisningarna inte iakttagits.

För personer med inflytande och privata transaktioner gäller vad som i 7 kap. 11 § i lagen om investeringstjänster föreskrivs om personer med inflytande i ett värdepappersföretag och om deras privata transaktioner.

26 §

Skylldighet att göra insideranmälan

En insider vid värdepapperscentralen ska i enlighet med 27 § till värdepapperscentralens insiderregister som avses i 28 § anmäla uppgifter om aktier och sådana finansiella instrument vars värde bestäms utifrån aktierna i fråga, när de är föremål för handel på en

reglerad marknad eller en multilateral handelsplattform i Finland, nedan *insideranmälan*.

Med *insider vid värdepapperscentralen* avses

1) medlemmarna och suppleanterna i en värdepapperscentralens styrelse och förvaltningsråd, värdepapperscentralens verkställande direktör och dennes ställföreträdare samt värdepapperscentralens revisorer, revisorssuppleanter och de tjänstemän hos en revisionssammanslutning som är huvudansvariga för revisionen av värdepapperscentralen,

2) andra anställda hos värdepapperscentralen som på grund av sin ställning eller sina uppgifter regelbundet har tillgång till insiderinformation om aktier eller finansiella instrument som avses i 1 mom.

27 §

Insideranmälan

En insider vid värdepapperscentralen ska göra insideranmälan inom fjorton dagar efter sin utnämning till ett uppdrag som avses i 26 § 2 mom.

I insideranmälan ska nämnas

1) omyndig vars intressebevakare insidern är,

2) organisationer och stiftelser där insidern eller en omyndig som avses i 1 punkten direkt eller indirekt har bestämmande inflytande,

3) insiderns samt en i 1 punkten avsedd omyndigs och en i 2 punkten avsedd organisations eller stiftelses innehav av aktier och sådana finansiella instrument vars värde bestäms utifrån aktierna i fråga, när de i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad eller en multilateral handelsplattform.

En insider ska medan uppdraget pågår inom sju dagar underrätta värdepapperscentralen om

1) förvärv och avyttringar av aktier och finansiella instrument som avses i 2 mom. 3 punkten, då förändringen i innehavet uppgår till minst 5 000 euro,

2) andra förändringar i uppgifter som avses i denna paragraf.

De uppgifter som avses i 2 mom. 2 och 3

punkten behöver inte uppges till den del de gäller bostadsaktiebolag, ömsesidiga fastighetsaktiebolag som avses i 28 kap. 2 § i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009), ideella föreningar, ekonomiska föreningar eller sådana organisationer som drivs utan vinstsyfte. Om en organisation bedriver regelbunden handel med finansiella instrument, ska emellertid uppgifter om denna organisation lämnas.

I anmälan ska ingå de uppgifter som behövs för att identifiera personen, organisationen eller stiftelsen i fråga samt uppgifter om aktierna och övriga finansiella instrument.

Om aktier eller finansiella instrument som avses i 2 mom. 3 punkten har överförts till värdeandelssystemet kan värdepapperscentralen organisera ett förfarande som gör det möjligt att hämta uppgifterna ur värdeandelssystemet. I så fall behövs inga separata anmälningar.

28 §

Värdepapperscentralens insiderregister

Värdepapperscentralen ska föra ett register över insideranmälningar som avses i 27 § (*värdepapperscentralens insiderregister*), varav för varje insider framgår de aktier och finansiella instrument som ägs av insidern, en omyndig som avses i 27 § 2 mom. 1 punkten och av en organisation eller stiftelse som avses i 27 § 2 mom. 2 punkten och som är av det slag som nämns i momentet samt specificerade förvärv och avyttringar.

Om anmälningar görs i enlighet med 27 § 6 mom. kan värdepapperscentralens insiderregister till denna del bildas av uppgifter från värdeandelssystemet.

Förvaltningen av värdepapperscentralens insiderregister ska organiseras på ett tillförlitligt sätt. De uppgifter som registrerats i registret ska bevaras i fem år efter registrering. Var och en har rätt att mot ersättning av kostnaderna få utdrag och kopior ur registret. Fysiska personers personbeteckning och adress och andra fysiska personers än en insiders namn är dock inte offentliga.

Värdepapperscentralen ska varje år rapportera till Finansinspektionen om förvaltningen av insiderregistret, om övervakningen av an-

mälningsskyldigheten för insider vid värdepapperscentralen och om vilka åtgärder värdepapperscentralen har vidtagit om bestämmelserna, föreskrifterna eller värdepapperscentralens interna anvisningar inte iakttagits.

29 §

Revision och skyldighet att sända in kopior av vissa handlingar

Av en värdepapperscentralers revisorer ska minst en vara en CGR-revisor eller CGR-sammanslutning som avses i 2 § 2 punkten i revisionslagen (459/2007).

En värdepapperscentral ska utan obefogat dröjsmål sända Finansinspektionen kopior av sina

- 1) bokslutshandlingar,
- 2) revisionsberättelser,
- 3) protokoll från bolagsstämman.

Vad som i 2 mom. föreskrivs om en värdepapperscentral ska på motsvarande sätt tillämpas på en värdepapperscentralers holdingföretag. Finansinspektionen kan bevilja ett holdingföretag undantag från de förpliktelser som avses i 2 mom., om holdingföretaget står under sådan tillsyn i någon annan EES-stat som motsvarar tillsyn enligt denna lag.

30 §

Finansinspektionens behörighet att utfärda föreskrifter

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om hur en värdepapperscentralers verksamhet enligt 15 § ska organiseras på ett tillförlitligt sätt och om de omständigheter som ska beaktas i fråga om verksamhetsprinciperna för identifiering och förebyggande av intressekonflikter, så att föreskrifterna i tillämpliga delar motsvarar de föreskrifter som med stöd av 7 kap. 23 § 1 mom. 3 och 4 punkten i lagen om investeringstjänster meddelas värdepappersföretag.

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om transaktioner som avses i 25 § 1 mom., om rapporter som avses i 25 § 2 mom. och rapporteringen till Finansinspektionen, om innehållet i insideranmälningar som avses

i 27 § och hur de ska göras, om innehållet i värdepapperscentralens insiderregister som avses i 28 § och hur uppgifterna ska registreras och om rapporter som avses i 28 § 4 mom. och rapporteringen till Finansinspektionen. Föreskrifterna ska i tillämpliga delar motsvara sådana föreskrifter som med stöd av 7 kap. 23 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom. i lagen om investeringstjänster meddelas värdepappersföretag.

3 kap.

Clearingorganisationers verksamhetstillstånd, ägare, förvaltning och verksamhet

1 §

Clearingorganisationers verksamhetstillstånd och tillämpningen av bestämmelserna om värdepapperscentraler på clearingorganisationer

Verksamhet som clearingorganisation kräver tillstånd av finansministeriet.

Vad som i 2 kap. 1—15 § föreskrivs om värdepapperscentralers verksamhetstillstånd, ekonomiska verksamhetsförutsättningar, aktieförvärv, ledning, begränsning och avbrytande av verksamheten, flyttning av säte, deltagande i fusion och i delning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och organisering av verksamheten och i 2 kap. 20, 21, 25 och 29 § om tillsynsuppgifter, utläggning av funktioner på entreprenad, privata transaktioner och revision ska också tillämpas på clearingorganisationer. Bestämmelserna i 2 kap. 15 § 3 mom. om värdepapperscentraler och dem som hör till en centralers förvaltningsorgan eller är anställda av en central ska på motsvarande sätt gälla clearingorganisationer och deras förvaltningsorgansmedlemmar och anställda när en sådan organisation fullgör uppgifter enligt denna lag. Vad som i 2 kap. 8 § 6 mom. föreskrivs om en värdepapperscentralers holdingföretag ska på motsvarande sätt tillämpas på organisationer som har sådant bestämmande inflytande i en clearingorganisation som avses i 2 kap. 4 § i värdepappersmarknadslagen (*clearingorganisationers holdingföretag*).

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om hur en clearingsorganisations verksamhet enligt 2 mom. ska organiseras på ett tillförlitligt sätt, om de omständigheter som ska beaktas i fråga om verksamhetsprinciperna för identifiering och förebyggande av intressekonflikter och om privata transaktioner, rapporter om deras övervakning och rapporteringen till Finansinspektionen och ska då på motsvarande sätt följa bestämmelserna i 2 kap. 30 §.

Till en clearingorganisations ansökan om verksamhetstillstånd ska det dessutom fogas till-räckliga utredningar om fördelning av eventuella förluster i en clearingorganisations verksamhet och om hur förlustrisker ska täckas.

2 §

En clearingorganisations verksamhet

En clearingorganisation får utöver clearingverksamhet, på de villkor som anges i verksamhetstillståndet

1) tillhandahålla databehandlingstjänster i anslutning till omsättning och förvaring av värdepapper samt utbildnings-, informations- och databehandlingstjänster för utveckling av värdepappers- och finansmarknaden,

2) bedriva verksamhet som värdepapperscentral och driva värdeandelsregister,

3) agera som clearingmedlem,

4) agera som central motpart.

En clearingorganisation får inte äga aktier eller andelar i andra företag än sådana som producerar tjänster som avses i denna paragraf, om inte Finansinspektionen av någon särskild anledning beviljar dispens från denna begränsning. Dispens kan beviljas, om innehavet inte äventyrar tillförlitligheten i clearingorganisationens verksamhet.

En clearingorganisation får utöver verksamhet som avses i denna paragraf och verksamhet som är tillåten för en värdepapperscentral bedriva annan nära ansluten verksamhet. Sådan annan verksamhet får inte äventyra clearingorganisationens verksamhet som värdepapperscentral, fullgörandet av de uppgifter som avses i 1 mom. eller clearingverksamheten.

3 §

Tryggande av verksamheten som clearingorganisation

En clearingorganisation kan för att trygga sin verksamhet träffa avtal med clearingmedlemmarna om delning av eventuella förluster från verksamheten som clearingorganisation. En clearingmedlems ansvar kan i ett sådant avtal inskränkas till endast en del av clearingorganisationens verksamhet och en övre gräns kan sättas för ansvaret.

För ett avtal om delning av förluster krävs finansministeriets fastställelse. Innan avtalet fastställs ska finansministeriet begära yttrande av Finlands Bank och Finansinspektionen. Om organisationens verksamhet omfattar clearingverksamhet med värdepapper som har anslutits till värdeandelssystemet, ska vid behov också värdepapperscentralens yttrande begäras. En clearingmedlem kan helt eller delvis ersätta ett avtal om delning av förluster genom en försäkring eller garanti som tryggar clearingorganisationens verksamhet.

En clearingorganisation ska fortlöpande täcka sina åtaganden i clearingverksamheten genom att avkräva clearingmedlemmarna säkerheter.

En clearingorganisation ska ha en clearingfond, om organisationen i enlighet med lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem (1084/1999) sköter nettning av betalnings- och leveransförpliktelser som är förknippade med värdepapper. Clearingfonden får användas för att täcka clearingorganisationens förluster av clearingverksamheten och för att uppfylla clearingorganisationens eller en clearingmedlems av clearingverksamheten följande förpliktelser, om dessa inte uppfylls av organisationen eller medlemmen själv. De clearingmedlemmar som deltar i nettningen ska göra inbetalningar till clearingfonden. För fondens förvaltning, stadgar och medelsförvaltning och på återbetalning av dess avkastning och medel gäller i tillämpliga delar vad som i denna lag föreskrivs om en värdepapperscentrals registreringsfond, om den fondens stadgar och kapitalförvaltning och om återbetalning av dess avkastning och medel. Fonden får i clearingorganisationens

balansräkning särredovisas i det egna kapitalet. Till clearingfonden ska överföras medel på det sätt som anges i fondens stadgar och clearingorganisationens regler eller, om fonden särredovisas i clearingorganisationens balansräkning, i bolagsordningen. Clearingorganisationens bolagsstämma kan besluta att ett visst belopp av det fria egna kapital som balansräkningen utvisar ska överföras till clearingfonden. I organisationens regler kan det dessutom bestämmas att clearingmedlemmarna ska avsätta medel till fonden. Clearingfondens medel får återbetalas till clearingmedlemmarna eller användas för vinstutdelning endast med Finansinspektionens tillstånd eller när clearingorganisationen upplöses.

Clearingorganisationens kapitalbas, ett eventuellt förlustdelningsavtal, organisationens clearingfond och de för clearingorganisationen ställda säkerheterna, tecknade försäkringarna, givna garantierna och andra förhandsåtgärder för att trygga organisationens verksamhet ska sammantagna vara tillräckliga för att trygga en tillförlitlig clearingverksamhet.

4 §

Clearingorganisationers regler

En clearingorganisation ska upprätta och ge allmänheten tillgång till reglerna för sin verksamhet, som ska innehålla bestämmelser åtminstone om

- 1) vilka typer av värdepappersavslut eller andra transaktioner som organisationens clearingverksamhet ska omfatta,
- 2) hur och när clearingverksamheten ordnas,
- 3) hur och på vilka grunder clearingmedlemskap beviljas och återkallas,
- 4) hur förpliktelser till följd av värdepappersavslut eller andra transaktioner ska avräknas i clearingverksamheten,
- 5) tidpunkten då en förpliktelse ska anses vara anmäld till clearing,
- 6) på vilket sätt organisationen ansvarar för att förpliktelser uppfylls,
- 7) hur förpliktelserna ska uppfyllas,
- 8) hur clearingorganisationens likviditet tryggas,

9) hur de säkerheter för clearingverksamheten som avses i 3 § ska ställas,

10) hur förlustrisken i clearingverksamheten ska täckas,

11) hur clearingverksamheten ska ordnas vid störningar eller när en clearingmedlem åsidosätter sina förpliktelser inom clearingverksamheten,

12) hur clearingmedlemmarna ansvarar för clearingverksamheten,

13) hur behörigheten att meddela beslut som kompletterar reglerna fördelar sig mellan styrelsen och verkställande direktören,

14) hur de tillsynsuppgifter som hör till clearingorganisationen fullgörs,

15) vilka särskilda krav som ställs på en organisation som är ombud för en clearingmedlem,

16) vilka närmare krav som ställs på en organisation som i samband med värdepapperstransaktioner avräknar förpliktelser som avvecklas av clearingorganisationen,

17) hur clearingorganisationen i egenskap av central motpart eller clearingorganisationens clearingmedlem beaktar transaktionernas inbördes prioritetsordning i clearingverksamheten, om en del av de förpliktelser som uppkommit till följd av transaktionerna inte blir avvecklade inom den tidtabell som anges i reglerna,

18) hur clearingorganisationen kan bedriva clearingverksamhet med avtal om värdepapperslån och repor eller i sin verksamhet netta förpliktelser i enlighet med lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valuta-handel samt avvecklingssystem,

19) vilken stats lag som ska tillämpas på clearingverksamheten,

20) vilka andra villkor som ska uppställas för den som bedriver clearingverksamhet,

21) hur reglerna ändras och hur clearingmedlemmarna informeras om ändringarna.

5 §

Fastställelse av clearingorganisationers regler

Finansministeriet fastställer på ansökan en clearingorganisations regler. Reglerna ska fastställas, om de är förenliga med denna lag och med bestämmelser och föreskrifter som

utfärdats med stöd av den och om det utifrån inkommen utredning kan anses vara sannolikt att de tryggar tillförlitligheten i verksamheten som clearingorganisation.

En ansökan om fastställelse av regler ska avgöras inom tre månader efter det att den mottagits eller, om den är bristfällig, efter det att sökanden har lämnat in de handlingar och utredningar som behövs för att avgöra saken. Beslut ska dock alltid fattas inom sex månader efter det att ansökan mottagits. Innan reglerna fastställs ska finansministeriet begära yttranden av Finlands Bank och Finansinspektionen. Om organisationens verksamhet omfattar clearingverksamhet med värdepapper som har anslutits till värdeandelssystemet, ska yttranden vid behov också begäras av värdepapperscentralen och den berörda börser eller marknadsplatsoperatören som ordnar multilateral handel, för att säkerställa att reglerna är förenliga med lagen och för att stärka förtroendet för värdepappersmarknaden.

För att stärka förtroendet för en clearingorganisationens verksamhet eller av andra synnerligen vägande skäl kan finansministeriet besluta att de regler som det fastställt ska ändras eller kompletteras. Innan finansministeriet meddelar ett sådant beslut ska det begära yttranden av Finlands Bank och Finansinspektionen. Om ett viktigt allmänt intresse kräver att det ordnas clearingverksamhet och om clearingorganisationens regler eller en ändring av dem inte har fastställts på grund av att ansökan har avslagits eller av någon annan orsak, kan finansministeriet bestämma hur clearingverksamheten ska ordnas.

4 kap.

Utländska clearingorganisationer

1 §

Tillstånd för clearingorganisationer från någon annan EES-stat

Utländska clearingorganisationer som har bolagsrättsligt säte i någon annan EES-stat får med finansministeriets tillstånd bedriva verksamhet som clearingorganisation i Finland antingen med eller utan filialetablering.

2 §

Ansökan om tillstånd

En utländsk clearingorganisation som avses i 1 § ska lämna finansministeriet en ansökan med

- 1) tillräcklig information om organisationen,
- 2) sökandens adress- och kontaktuppgifter,
- 3) information om sökandens huvudsakliga driftställe,
- 4) information om vem som företräder sökandens filial och ansvarar för dess verksamhet,
- 5) en beskrivning av den planerade verksamheten som clearingorganisation,
- 6) information om hur sökandens riskhantering och likviditet är ordnad,
- 7) information om vilken behörig myndighet som svarar för tillsynen i sökandens hemstat (*utländsk tillsynsmyndighet*).

Finansministeriet ska be den utländska tillsynsmyndigheten yttra sig om ansökan. Den utländska tillsynsmyndigheten ska bes att framför allt bedöma tillförlitligheten hos sökandens förvaltning, ledning och största aktieägare, organisationens riskhantering och ekonomiska verksamhetsförutsättningar, organiseringen av verksamheten, tryggheten av verksamhetens kontinuitet och det skydd som verksamhetens regler ger investerarna och clearingmedlemmarna. Den utländska tillsynsmyndigheten ska ombes att lämna sådan information om de nämnda omständigheterna som är av betydelse för beviljandet av tillstånd och för tillsynen över den utländska clearingorganisationen. Dessutom ska den utländska tillsynsmyndigheten ombes att uppge hur utländska myndigheters rätt att få information är tryggad i den stat där den utländska clearingorganisationen har sitt säte och huruvida principen om ömsesidigt erkännande av clearingorganisationer iakttas i den nämnda staten.

3 §

Förutsättningar för att bevilja tillstånd till en clearingorganisation från en annan EES-stat

Finansministeriet ska bevilja en i 1 § avsedd utländsk clearingorganisation tillstånd, om

1) finansministeriet har fått ett i 2 § 2 mom. avsett yttrande av den utländska tillsynsmyndigheten,

2) de krav som ställs på den utländska clearingorganisationens verksamhet enligt hemstatens bolagsrättsliga lagstiftning i huvudsak motsvarar bestämmelserna om clearingorganisationers verksamhet i denna lag,

3) den utländska clearingorganisationen har ansökt om medlemskap i en clearingorganisation, och

4) den utländska clearingorganisationens verksamhet inte äventyrar investerarnas eller clearingmedlemmarnas intressen, den reglerade marknadens eller multilaterala handelns tillförlitlighet eller stabiliteten på finansmarknaden.

Innan tillstånd beviljas ska den utländska tillsynsmyndigheten tillsammans med Finansinspektionen underteckna ett protokoll om tillsynen över den utländska clearingorganisationen enligt 66 § i lagen om Finansinspektionen.

Finansministeriet ska avgöra tillståndsansökan inom sex månader från mottagandet av ansökan eller, om ansökan är bristfällig, från det att sökanden har inkommit med de handlingar och utredningar som behövs för att avgöra saken. Ansökan ska emellertid alltid avgöras inom tolv månader från det att den tagits emot.

Finansministeriet kan efter att ha hört sökanden förena det tillstånd som beviljas med sådana begränsningar av och villkor för den utländska clearingorganisationens verksamhet som behövs med tanke på den reglerade marknadens eller multilaterala handelns tillförlitlighet eller stabiliteten på finansmarknaden. Innan finansministeriet avgör saken ska det begäras yttranden om ansökan av Finlands Bank och Finansinspektionen.

4 §

Tillstånd för clearingorganisationer från andra än EES-stater

Utländska clearingorganisationer som har bolagsrättsligt säte i en stat utanför EES och som har för avsikt att bedriva verksamhet som clearingsorganisation i Finland ska eta-

blera filial i Finland och ansöka om tillstånd av finansministeriet för sin verksamhet. På ansökan tillämpas vad som i 2 kap. 2 § föreskrivs om ansökan om verksamhetstillstånd för en värdepapperscentral.

Finansministeriet kan dock av särskilda skäl bevilja en utländsk clearingorganisation tillstånd att bedriva verksamhet som clearingorganisation i Finland utan filialetablering, om de förutsättningar som anges i 5 § är uppfyllda.

5 §

Förutsättningar för att bevilja tillstånd till en clearingorganisation från någon annan än en EES-stat

Finansministeriet kan bevilja en i 4 § avsedd utländsk clearingorganisation tillstånd att bedriva verksamhet som clearingorganisation i Finland, om

1) den utländska clearingorganisationen uppfyller krav som motsvarar tillståndskraven för och kraven på ledningen av en värdepapperscentral i 2 kap. 3, 4 och 12 §,

2) de krav som ställs på den utländska clearingorganisationens verksamhet enligt den bolagsrättsliga lagstiftningen i dess hemstat i huvudsak motsvarar bestämmelserna om clearingorganisationers verksamhet i denna lag,

3) lagstiftningen i den utländska clearingorganisationens hemstat motsvarar internationellt godkända rekommendationer om tillsyn över värdepappersmarknaden och förhindrande av kriminellt utnyttjande av det finansiella systemet,

4) clearingorganisationens ekonomiska och övriga verksamhetsförutsättningar, organiseringen och tryggheten av verksamheten samt clearingorganisationens förvaltning uppfyller de krav som ställs på en tillförlitlig verksamhet,

5) den utländska clearingorganisationen har ansökt om medlemskap i en clearingorganisation,

6) organisationens clearingverksamhet i Finland inte äventyrar investerarnas eller clearingmedlemmarnas intressen och inte

heller den reglerade marknadens eller multilaterala handelns tillförlitlighet eller stabiliteten på finansmarknaden,

7) den stat där clearingorganisationen har bolagsrättsligt säte har en tillräckligt effektiv tillsyn över organisationen,

8) utländska myndigheters rätt att få information är tryggad i clearingorganisationens hemstat, och

9) den utländska tillsynsmyndigheten har gett ett yttrande som avses i 2 § 2 mom.

Innan tillstånd beviljas ska den utländska tillsynsmyndigheten tillsammans med Finansinspektionen underteckna ett protokoll om tillsynen över den utländska clearingorganisationen enligt 66 § i lagen om Finansinspektionen.

Finansministeriet kan efter att ha hört sökanden förena det tillstånd som beviljas med sådana begränsningar av och villkor för den utländska clearingorganisationens verksamhet som behövs för den reglerade marknadens eller multilaterala handelns tillförlitlighet eller för stabiliteten på finansmarknaden.

Innan finansministeriet avgör saken ska det begäras yttranden om ansökan av Finlands Bank och Finansinspektionen.

6 §

Återkallelse av tillstånd samt begränsning och förbudande av clearingverksamhet

Bestämmelser om tillsyn över utländska clearingorganisationer finns i lagen om Finansinspektionen.

På återkallelse av en utländsk clearingorganisations tillstånd och begränsning eller avbrytande av dess verksamhet tillämpas vad som i 2 kap. 10 och 11 § föreskrivs om återkallelse av verksamhetstillstånd och om begränsning och avbrytande av clearingverksamhet. Finansministeriet kan förbjuda en utländsk clearingorganisation att bedriva verksamhet i Finland. Utöver vad som i 2 kap. 10 § 2 mom. och 11 § 3 mom. föreskrivs om hörande ska finansministeriet innan det fattar beslut enligt detta moment ge den utländska tillsynsmyndigheten tillfälle att bli hörd, om inte något annat följer av ärendets brådskande natur.

5 kap.

Clearingmedlemmar

1 §

Beviljande av clearingmedlemskap

En clearingorganisation ska bevilja finska staten, Finlands Bank och börser clearingmedlemskap i clearingorganisationen. Clearingmedlemskap ska även beviljas sådana tillhandahållare av investeringstjänster

1) som har fast driftställe i Finland,

2) som uppfyller de krav som ställs på clearingmedlemmar i denna lag, i bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den och i clearingorganisationens regler,

3) som förbinder sig att följa clearingorganisationens regler,

4) vars deltagande i clearingorganisationens verksamhet skulle kunna äventyra tillförlitligheten i verksamheten som clearingorganisation eller i clearingorganisationens övriga verksamhet, och

5) vars aktiekapital, andelskapital eller annat motsvarande kapital uppgår till minst 730 000 euro.

Clearingorganisationen ska dessutom bevilja clearingmedlemskap till

1) sådana utländska tillhandahållare av investeringstjänster som av en myndighet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har beviljats auktorisation motsvarande sådant verksamhetstillstånd som en tillhandahållare av investeringstjänster ska ha i Finland, när den utländska tillhandahållaren saknar fast driftställe i Finland och uppfyller förutsättningarna i 1 mom. 2—5 punkten,

2) sådana utländska clearingorganisationer som har i 4 kap. avsett tillstånd och uppfyller förutsättningarna i 1 mom. 2—5 punkten.

På de villkor som finansministeriet bestämmer kan clearingorganisationen bevilja clearingmedlemskap också till andra finländska och utländska företag som uppfyller villkoren i 1 mom. 2—5 punkten och som har tillräckliga förutsättningar när det gäller kapitaltäckning och riskhantering. De villkor som finansministeriet bestämmer ska förutsätta att det sökande företaget lämnar clearingorgani-

sationen utredningar som till tillämpliga delar motsvarar de utredningar som enligt 3 kap. 1 § i lagen om investeringstjänster och den förordning som finansministeriet utfärdar med stöd av den ska fogas till ett värdepappersföretags ansökan om verksamhetstillstånd.

Innan finansministeriet fattar beslut om att bestämma villkoren enligt 3 mom. ska det be Finlands Bank och Finansinspektionen om yttranden.

Närmare bestämmelser om de krav som ställs på clearingmedlemmar får utfärdas genom förordning av finansministeriet.

2 §

Återkallelse av clearingmedlemskap och hänskjutande av beslut till Finansinspektionen

Clearingorganisationen ska återkalla ett clearingmedlemskap eller begränsa en clearingmedlems rättigheter, om medlemmen inte längre uppfyller de krav som föreskrivs i eller med stöd av 1 § eller om Finansinspektionen för att stärka förtroendet för värdepappersmarknaden eller av något annat synnerligen vägande skäl så beslutar.

Clearingorganisationen ska delge finansministeriet och Finansinspektionen beslut som berör en clearingmedlems ställning. Företag som ansöker om clearingmedlemskap och företag vars medlemskap återkallats eller rättigheter begränsats har rätt att hänskjuta beslut av clearingorganisationen enligt 1 § 1—3 mom. och 1 mom. i denna paragraf till Finansinspektionen inom 30 dagar efter det att beslutet har fattats. Finansinspektionen ska meddela clearingorganisationen att ärendet har hänskjutits dit.

3 §

Skyldighet att ansöka om clearingmedlemskap

En sådan clearingorganisation, utländsk clearingorganisation eller annan utländsk organisation som i samband med värdepapperstransaktioner avräknar förpliktelser som regelbundet avvecklas av en clearingorganisation och vars verksamhet kan komma att

påverka finansmarknadens stabilitet ska ansöka om clearingmedlemskap hos den sist nämnda clearingorganisationen.

4 §

Tryggande av clearingmedlemmars ställning

En clearingorganisation ska se till att clearingmedlemmarna inte löper risk att i organisationens verksamhet förlora en prestation utan att få någon motprestation. En clearingorganisation får inte uppfylla förpliktelser till följd av avslut eller transaktioner gentemot en clearingmedlem utan att förvissa sig om att denne har uppfyllt sina egna förpliktelser i samband med avslutet eller transaktionen.

En clearingorganisation får för clearingverksamheten i eget namn öppna clearingkonto i Finlands Bank, en utländsk centralbank, en inlåningsbank, ett utländskt kreditinstitut eller dess filial för in- och utbetalningar av transaktioner till och från clearingmedlemmar och deras kunder. De medel som finns på ett sådant konto tillhör inte clearingorganisationen, och denna ska i sin bokföring hålla medlen åtskilda från sina egna medel. Clearingorganisationen ska i realtid registrera vem de medel som finns på kontot tillhör.

5 §

Clearingmedlemmars kontrollskyldighet

Clearingmedlemmar ska genom överföring av värdepapper, genom förvaring av kundmedel i enlighet med 9 kap. 1 § i lagen om investeringstjänster, genom registrering som avses i 9 eller 16 § i lagen om värdeandelskonton eller annars tillräckligt omsorgsfullt förvissa sig om att betalnings- eller leveransförpliktelser efter avslut eller andra transaktioner kan uppfyllas i enlighet med clearingorganisationens regler.

Om ett avslut eller någon annan transaktion fördröjs på grund av att en clearingmedlem väsentligt har åsidosatt sina förpliktelser enligt bestämmelser, föreskrifter eller clearingorganisationens regler och om det värdepappersavslut eller den transaktion som lämnats till clearing inte kan avräknas och avvecklas i enlighet med de avtalade villkoren eller clearingorganisationens regler, ska clea-

ringmedlemmen på anfordran betala ersättning för dröjsmålet till den clearingmedlem som inte är skyldig till försummelsen eller dröjsmålet. En clearingmedlem ska på anfordran betala ersättning för dröjsmål till en clearingorganisation som inte är skyldig till försummelse eller dröjsmål, om organisationen enligt sina regler tar på sig ansvaret för att avslutet eller transaktionen genomförs.

Bestämmelser om ersättningar finns i clearingorganisationens regler. Bestämmelser om skadeståndsskyldighet finns i 8 kap. 7 §.

6 §

Clearingorganisationers och clearingmedlemmars panträtt

Som säkerhet för sådana förpliktelser i anslutning till värdepappersavslut som fastställts i enlighet med clearingorganisationens regler och som en clearingmedlem har lämnat till clearing har clearingorganisationen pant­rätt i värdeandelar som efter avslutet har registrerats på ett i 16 § i lagen om värdeandelskonton avsett kommissionskonto som förs för en clearingorganisation, clearingmedlem eller tillhandahållare av investeringstjänster. Clearingorganisationen får panträtt, om den har betalat för värdeandelarna eller övertagit ansvaret för betalningen.

En clearingmedlem har som säkerhet för förpliktelser i anslutning till uppdrag som avser värdeandelarna panträtt i egna värdeandelar eller i kunders värdeandelar som har registrerats på ett kommissionskonto som förs för en tillhandahållare av investeringstjänster som clearingmedlemmen företräder, förutsatt att clearingmedlemmen har betalat för värdeandelarna.

Om det i samma värdeandelar samtidigt finns panträtt enligt både 1 och 2 mom., får den som innehar en rättighet som avses i 1 mom. sin fordran betald före den som innehar en rättighet som avses i 2 mom.

Om en i 1 eller 2 mom. nämnd förpliktelse som gäller pantsatt egendom åsidosätts, får panthavaren omvandla egendomen till pengar för att clearingen och avvecklingen ska kunna genomföras. Om den pantsatta egendomen består av värdepapper eller finansiella instrument som är föremål för handel på en

reglerad marknad, kan värdepapperen eller de finansiella instrumenten omvandlas till pengar på en reglerad marknad eller multilateral handelsplattform. Vid omvandlingen är det också annars möjligt att avvika från vad som i lag föreskrivs om begränsningar i pant­havarens rätt, om inte avvikelsen oskäligt äventyrar pantägarens, gäldenärens eller de övriga borgenärernas intressen. En clearingmedlem har rätt att omvandla pantsatt egendom till pengar också när en tillhandahållare av investeringstjänster som inte är clearingmedlem åsidosätter sina förpliktelser till följd av avslut som ska avräknas och avvecklas.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om värdeandelar som registrerats på kommissionskonton ska på motsvarande sätt tillämpas i fråga om sålda och köpta värdepapper och finansiella instrument som har överlämnats till en clearingorganisation eller en clearingmedlem för clearing och avveckling.

7 §

Tillämpning av procedurbestämmelserna om investeringstjänster på clearingmedlemmar

Vad som föreskrivs om hantering av intressekonflikter i 7 kap. 10 § och om privata transaktioner i 7 kap. 11 § i lagen om investeringstjänster samt om värdepappersföretags skyldighet att särredovisa kundmedel i 9 kap. 1 § i den lagen och om orderhantering i 10 kap. 7 § i den lagen gäller också clearingmedlemmar.

Vad som i 14 kap. 5 § i värdepappersmarknadslagen föreskrivs om den skyldighet att göra anmälan om marknadsmissbruk som gäller för tillhandahållare av investeringstjänster och vad som i 16 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen föreskrivs om skadeståndsskyldighet gäller också clearingmedlemmar.

8 §

Finansinspektionens behörighet att utfärda föreskrifter

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om

1) förfaranden vid hantering av intressekonflikter som avses i 7 § 1 mom.,

2) privata transaktioner som avses i 7 § 1 mom.,

3) förfarandet vid hantering av order som avses i 7 § 1 mom.

Finansinspektionen utfärdar vid behov närmare föreskrifter om särredovisning av kundmedel på konton som clearingorganisationer har öppnat enligt 4 § 2 mom. och om tryggnad av kundernas ställning inom clearingverksamheten samt om innehållet i sådana anmälningar om marknadsmissbruk som avses i 7 § 2 mom. och om hur anmälningarna ska göras.

III AVDELNINGEN

VÄRDEANDELSSYSTEMET

6 kap.

Värdeandelssystemet

1 §

Värdeandelar

För värdeandelar utfärdas inte aktiebrev, skuldebrev eller andra sådana värdepapper över rättigheters existens och innehåll. Värdeandelar numreras inte.

Vad som i övrigt föreskrivs om värdepapper ska på motsvarande sätt i tillämpliga delar gälla värdeandelar.

2 §

Värdeandelskonton

Värdeandelar samt rättigheter och begränsningar som gäller värdeandelar ska registreras på värdeandelskonton som förs i värdeandelsregistret. Bestämmelser om värdeandelskonton finns i lagen om värdeandelskonton.

Vad som föreskrivs om utfärdande och överlåtelse av värdepapper ska på motsvarande sätt tillämpas i fråga om registrering av värdeandelar på värdeandelskonton.

3 §

Förteckningar

Värdepapperscentralen ska för varje emitents räkning föra förteckningar över andelsä-

gare och andra motsvarande ägarförteckningar som avser ägarna till följande värdeandelar som hör till värdeandelssystemet:

1) en aktie eller någon annan andel i ett företags eget kapital eller över därtill ansluten rätt till utdelning, ränta eller annan avkastning eller rätt till teckning,

2) en kombination av rättigheter som nämns i 1 punkten och 2 mom. 1 punkten,

3) en fondandel eller en därmed jämförbar andel i ett fondföretag.

Värdepapperscentralen ska föra förteckningar över ägarna till följande värdeandelar som hör till värdeandelssystemet:

1) en andel i ett obligationslån eller någon därmed jämförlig gäldenärsförbindelse eller en till andelen eller förbindelsen ansluten rätt till ränta eller annan avkastning,

2) en rätt till köp eller försäljning av rättigheter som avses i 1 punkten och 1 mom. 1 och 2 punkten,

3) någon annan rätt än de ovan nämnda som baserar sig på ett avtal eller en förbindelse.

Värdepapperscentralen ska också föra en förteckning över antalet i 2 mom. avsedda värdeandelar.

4 §

Rätt att verka som kontoförvaltare

En värdepapperscentral ska som kontoförvaltare godkänna finska staten, Finlands Bank och centralbankerna i andra EES-stater samt börser, clearingorganisationer och utländska clearingorganisationer som avses i lagen om handel med finansiella instrument. Som kontoförvaltare ska även sådana tillhandahållare av investeringstjänster och clearingmedlemmar godkännas

1) vars planerade verksamhet uppfyller de tekniska krav som verksamheten ställer,

2) som med beaktande av tidigare verksamhet eller av någon annan orsak med fog kan anses uppfylla kraven på juridisk sakkunskap och etisk standard,

3) vars planerade verksamhet inte äventyrar värdeandelssystemets och värdeandelsregistrets tillförlitlighet och ändamålsenlighet,

4) vars aktiekapital, andelskapital eller annat motsvarande kapital uppgår till minst 730 000 euro, och

5) som uppfyller övriga krav i värdepapperscentralens regler.

Värdepapperscentralen ska dessutom som kontoförvaltare godkänna sådana utländska tillhandahållare av investeringstjänster som uppfyller kraven enligt 1 mom. och som av en myndighet i någon annan EES-stat har beviljats auktorisation som motsvarar det verksamhetstillstånd som krävs av tillhandahållare av investeringstjänster i Finland.

Värdepapperscentralen får som kontoförvaltare godkänna en organisation som handlar för andras räkning, om organisationen uppfyller de krav som ställs i 1 mom.

Värdepapperscentralen får på villkor som finansministeriet bestämmer, som kontoförvaltare godkänna andra stater, centralbanken i andra stater än EES-stater, organisationer som avses i 2 kap. 17 § och andra utländska organisationer som uppfyller kraven enligt 1 mom.

Värdepapperscentralen får på villkor som finansministeriet bestämmer, som kontoförvaltare godkänna också andra organisationer som uppfyller kraven enligt 1 mom. 1, 3 och 5 punkten, så att dessa får rätt att göra registreringar i värdeandelsregistret endast för egen räkning.

I de villkor som finansministeriets bestämmer enligt 4 och 5 mom. ska det förutsättas att ägarna till ett företag som ansöker om godkännande som kontoförvaltare är tillförlitliga. På bedömning av tillförlitlighet tillämpas 3 kap. 4 § i lagen om investeringstjänster.

5 §

Avgörande av ärenden som gäller godkännande av kontoförvaltare

Värdepapperscentralen ska avgöra ansökningar om rätt att verka som kontoförvaltare inom sex månader efter mottagandet av ansökan. Om värdepapperscentralen under denna tid ber sökanden om tilläggsutredning, ska tidsfristen räknas från den dag då centralen tar emot utredningen.

Värdepapperscentralen ska iaktta opartiskhet när den godkänner kontoförvaltare.

Värdepapperscentralen ska utan dröjsmål delge Finansinspektionen sina beslut om godkännande av kontoförvaltare. En organisation

som ansöker om rätt att verka som kontoförvaltare har rätt att inom 30 dagar efter att ha fått del av värdepapperscentralens beslut hänskjuta beslutet till Finansinspektionen. Inspektionen ska meddela värdepapperscentralen att ärendet har hänskjutits dit.

6 §

Återkallelse av rätt att verka som kontoförvaltare

Värdepapperscentralen ska återkalla rätten att verka som kontoförvaltare, om kontoförvaltaren inte längre uppfyller någon av de förutsättningar för godkännande som anges i 4 § 1 mom. 1—4 punkten eller om Finansinspektionen så beslutar för att stärka förtroendet för värdeandelssystemet eller av något annat synnerligen vägande skäl.

Värdepapperscentral kan återkalla rätten att verka som kontoförvaltare eller inskränka den, om

1) kontoförvaltaren i sin verksamhet väsentligen har brutit mot lag, mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av lag, mot villkor eller begränsningar i godkännandet som kontoförvaltare eller mot värdepapperscentralens regler,

2) kontoförvaltaren inte har haft någon verksamhet på sex månader,

3) kontoförvaltaren verksamhet eller en del av den inte har inletts inom tolv månader efter godkännandet, eller

4) det i ansökningsskedet har lämnats väsentligen felaktiga eller bristfälliga uppgifter om omständigheter som är av avgörande betydelse för kontoförvaltaren verksamhet.

När godkännandet har återkallats ska kontoförvaltaren registreringsverksamhet omedelbart börja bedrivas av värdepapperscentralen. Värdepapperscentralen ska utan dröjsmål se till att kontoförvaltaren registreringsverksamhet avslutas.

Värdepapperscentralen ska utan dröjsmål delge Finansinspektionen sitt beslut om återkallelse eller inskränkning av rätten att verka som kontoförvaltare. En kontoförvaltare vars godkännande har återkallats eller rättigheter inskränkts har rätt att inom 30 dagar efter att ha fått del av värdepapperscentralens beslut hänskjuta beslutet till Finansinspektionen.

Även om värdepapperscentralens beslut har hänskjutits till Finansinspektionen är det i kraft tills vidare, om inte inspektionen beslutar något annat eller om inte annat föreskrivs om saken någon annanstans. Finansinspektionen ska meddela värdepapperscentralen att ärendet har hänskjutits dit.

7 §

Begränsning av kontoförvaltares verksamhet

Värdepapperscentralen kan i stället för att återkalla godkännandet av en kontoförvaltare begränsa kontoförvaltarens verksamhet, om detta kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Värdepapperscentralen kan för viss tid begränsa en kontoförvaltares verksamhet, om oskicklighet eller oaktsamhet har konstaterats i verksamheten eller om det är uppenbart att kontoförvaltarens verksamhet äventyrar värdeandelssystemets eller värdeandelsregistrets stabilitet eller investerarnas intressen.

Vad som i 6 § 4 mom. föreskrivs om beslut om återkallelse eller inskränkning av rätten att verka som kontoförvaltare tillämpas även på beslut om begränsning av en kontoförvaltares verksamhet.

8 §

Tjänster som en värdepapperscentral tillhandahåller som kontoförvaltare

När en värdepapperscentral är kontoförvaltare för ett värdeandelskonto svarar värdeandelarnas emittenter för kostnader som förädlas av värdeandelskonton som förs i de värdeandelsägares namn som avses i 3 § 1 mom.

Värdepapperscentralen får emellertid ta ut ersättning av kontoinnehavaren för registreringar och kontobesked som gäller överföring av en värdeandel från ett avgiftsfritt värdeandelskonto som avses i denna paragraf till ett konto som förvaltas av en annan kontoförvaltare, pantsättning av värdeandelar, överlåtelsebegränsningar eller åtgärder som avses i 5 § i lagen om värdeandelskonton.

Av andra kontoinnehavare än fysiska personer får värdepapperscentralen dock ta ut kostnader som förädlas av värdeandelskonton, om detta bestäms i värdepapperscentralens regler och kontoavtalet.

Värdepapperscentralen ska öppna värdeandelskonto för var och en som förbinder sig att iaktta kontoavtalet och som betalar de avgifter och fullgör övriga skyldigheter som hänför sig till värdeandelskontot.

9 §

Registreringsfond

För att se till kontoförvaltares skadeståndsansvar enligt lagen om värdeandelskonton fullgörs ska värdepapperscentralens styrelse inrätta en fond (*registreringsfonden*).

10 §

Sekundärt ansvar för skador som ska ersättas av kontoförvaltare

Om en kontoförvaltare inte kan fullgöra sin skadeståndsskyldighet enligt lagen om värdeandelskonton, har den skadelidande rätt till ersättning ur registreringsfonden. Registreringsfonden har då rätt att kräva att den kontoförvaltare som är skadeståndsskyldig ersätter fonden för betalningen till den skadelidande.

11 §

Garantiavgifter

Kontoförvaltarna ska betala in garantiavgifter till registreringsfonden. I registreringsfondens stadgar kan det föreskrivas att finska staten, andra stater, Finlands Bank och utländska centralbanker inte behöver betala garantiavgifter. Garantiavgifter ska betalas tills fondens kapital uppgår till minst 0,0048 procent av den genomsnittliga summan av det verkliga värdet på de värdeandelar som under de senaste fem åren har förvarats inom värdeandelssystemet, dock till minst 20 miljoner euro.

Kontoförvaltarna ska betala in garantiavgifter tills varje avgiftsskyldig kontoförvaltares andel av avgifterna, enligt vad som bestäms i registreringsfondens stadgar, motsvarar kontoförvaltarens andel av de ansvarsförbindelser som fonden ska täcka. Garantiavgifterna ska baseras på antalet registreringar i värdeandelssystemet, på registreringsbelöp-

pen i euro och på det förvarade värdeandelarnas verkliga värde. Samma beräkningsgrund ska tillämpas på varje kategori av avgiftsskyldiga kontoförvaltare som nämns i registreringsfondens stadgar.

Med avvikelse från 1 mom. ska en kontoförvaltare som blir medlem i registreringsfonden efter det att fondens kapital har uppnått det minimibelopp som anges i 1 mom. betala in tre procent av fondens minimikapital som förskott på garantiavgiften när medlemskapet börjar. Förskottet på garantiavgiften ska räknas kontoförvaltaren till godo när dennas garantiavgift bestäms i enlighet med 12 §.

12 §

Garantiavgifterna och registreringsfondens medelsförvaltning

Registreringsfonden bestämmer halvårsvis i enlighet med sina stadgar det minsta belopp som ska insamlas till registreringsfonden genom garantiavgifter och storleken av varje avgiftsskyldig kontoförvaltares garantiavgift.

Registreringsfondens penningmedel ska placeras på ett säkert sätt som garanterar fondens likviditet. Avkastningen av registreringsfondens penningmedel ska läggas till fondens kapital efter det att de nödvändiga kostnaderna för fondens förvaltning har dragits av från avkastningen. Registreringsfondens penningmedel får inte placeras i fastigheter eller i sådana aktier eller andra värdepapper som ensamma eller tillsammans med andra värdepapper medför rätt att besitta en viss lägenhet eller del av en fastighet.

En kontoförvaltare som har betalat in garantiavgift har rätt att byta ut en såsom garantiavgift inbetald tillgångspost mot en annan på det sätt som anges i registreringsfondens stadgar. I så fall får den avgiftsskyldiges andel av avgifterna dock inte minska.

Om registreringsfondens kapital, efter det att ersättning betalats till skadelidande eller efter det att återbetalning gjorts enligt 19 § 2 mom., underskrider det minimibelopp som anges i 11 § 1 mom., ska kapitalet inom tre månader efter ersättningen eller återbetalningen åter ökas till minimibeloppet.

Registreringsfonden får uppta kredit på det sätt som anges i stadgarna, om dess egna

medel inte räcker för att täcka fondens ansvarsförbindelser.

13 §

Registreringsfondens stadgar och förvaltning

Registreringsfondens stadgar fastställs av finansministeriet på ansökan.

Av stadgarna ska framgå

- 1) fondens namn och hemort,
- 2) grunderna för bestämmande av garantiavgifterna till fonden,
- 3) fonderingsförfarandet och förfarandet för bestämmande av de avgiftsskyldiga kontoförvaltarens garantiavgifter,
- 4) tillgångsposter som utöver kontanter kan godtas som garantiavgifter samt principerna för värdering av dessa poster,
- 5) förfarandet vid betalning av ersättningar ur fonden,
- 6) huvudprinciperna för placering av fondens tillgångar och för fondens upplåning,
- 7) grunderna för utbetalning av fondens årliga avkastning och för återbetalning av fondens medel till kontoförvaltare som är skyldiga att betala in garantiavgifter,
- 8) fondens räkenskapsperiod,
- 9) antalet godkända revisorer eller revisionssammanslutningar som ska väljas för fonden, hur de väljs och deras mandatperiod,
- 10) hur stadgarna ändras och hur ändringar anmäls.

Fonden förvaltas av värdepapperscentralens styrelse i enlighet med vad som bestäms om förvaltningen i fondens stadgar.

14 §

Registreringsfondens betalningsskyldighet

Om en kontoförvaltare inte har betalat en skadelidandes klara och ostridiga ersättningsfordran i enlighet med lagen om värdeandelskonton, kan den skadelidande anmäla detta till Finansinspektionen.

Finansinspektionen ska inom 21 dagar efter en anmälan enligt 1 mom. eller efter att på något annat sätt ha blivit upplyst om saken besluta om registreringsfonden ska betala den skadelidandes fordringar. En förutsättning för att registreringsfonden ska åläggas betal-

ningsskyldighet är att orsaken till den uteblivna betalningen av en fordran som avses i 1 mom. är att kontoförvaltaren har blivit försatt i konkurs, undergår företagssanering eller annars enligt Finansinspektionens bedömning inte endast tillfälligt är insolvent samt att det finns tillräcklig utredning om saken.

Finansinspektionen ska underrätta registreringsfonden, kontoförvaltaren, finansministeriet och värdepapperscentralen om sitt beslut enligt 2 mom.

För att Finansinspektionens beslut enligt 2 mom. ska kunna verkställas och för att beslut om ersättningar till enskilda skadelidande ska kunna fattas, ska kontoförvaltaren vid behov lämna registreringsfonden och Finansinspektionen uppgifter om alla innehavare av registrerade rättigheter och deras fordringar enligt 1 mom.

15 §

Fordringar som ersätts

En och samma skadelidande betalas ersättning ur registreringsfonden upp till ett belopp som motsvarar den skadelidandes ersättningsfordran på en och samma kontoförvaltare, dock högst 25 000 euro. Registreringsfonden är skyldig att betala högst 10 miljoner euro i ersättning för skador i samband med ett och samma skadefall.

Fysiska personer betalas ersättning ur registreringsfonden före andra skadelidande.

Den skadelidandes ersättning ska räknas enligt det verkliga värdet den dag då Finansinspektionen fattade sitt beslut enligt 14 § 2 mom. eller den dag då kontoförvaltaren insolvens konstaterades, beroende på vilken dag som infaller tidigare. Ersättning betalas till skadelidande som har full rätt till de fordringar som kontoförvaltaren innehar. Om flera gemensamt har rätt till ersättningen, ska vars och ens andel beaktas när den skadelidandes ersättning räknas ut.

Tillgångar som har förvärvats genom brott för vilket den skadelidande eller dennes representant har dömts till straff enligt 32 kap. 6—10 § i strafflagen (39/1889) kan inte ersättas ur registreringsfonden.

16 §

Utbetalning av ersättningar

Registreringsfonden ska betala skadelidandes fordringar utan obefogat dröjsmål, dock inom tre månader från Finansinspektionens beslut enligt 14 § 2 mom. Om kontoförvaltaren före ett beslut enligt 14 § 2 mom. har försatts i likvidation eller konkurs eller undergår företagssanering, ska tidsfristen räknas från likvidations-, konkurs- eller saneringsbeslutet. Dröjsmålsränta enligt 4 § i räntelagen (633/1982) ska betalas på ersättningsskulden räknat från den dag då Finansinspektionen fattade sitt beslut enligt 14 § 2 mom. i denna lag.

Finansinspektionen kan av särskilda skäl med högst tre månader förlänga den tid inom vilken registreringsfonden ska betala skadelidandes fordringar. Trots en eventuell förlängning ska registreringsfonden emellertid betala ersättning utan dröjsmål, om en senare betalning vore oskälig från ersättningstagarens synpunkt.

Om registreringsfonden inte ersätter en skadelidandes fordran inom den tid som anges i 1 eller 2 mom., får den skadelidande en fordran på registreringsfonden.

Om en skadelidande eller dennes representant är åtalad för ett brott enligt 32 kap. 6—10 § i strafflagen, kan registreringsfonden trots 1 och 2 mom. skjuta upp utbetalningen till dess att en domstol har avgjort ärendet.

17 §

Registreringsfondens informationsskyldighet

Registreringsfonden ska skriftligen informera den berörda kontoförvaltaren alla kunder om Finansinspektionens beslut enligt 14 § 2 mom. Dessutom ska fonden genom en offentlig kungörelse meddela vilka åtgärder skadelidande ska vidta för att trygga sina fordringar. Kungörelsen ska också publiceras i de största dagstidningarna på de officiella språken inom kontoförvaltaren verksamhetsområde.

Registreringsfonden kan bestämma en tidsfrist på minst sex månader inom vilken skadelidande ska vidta åtgärder för att trygga

sina fordringar. Fonden får emellertid inte vägra betala ersättning till en skadelidande som av något tvingande skäl inte har kunnat bevaka sin fordringsrätt inom utsatt tid.

18 §

Clearingfond

Bestämmelser om en värdepapperscentralers skyldighet att inrätta en clearingfond finns i 3 kap. 3 § 4 mom.

Registreringsfonden och clearingfonden kan med finansministeriets tillstånd, i syfte att främja en rationell och effektiv förvaltning av tillgångarna, sammanslås till en enda fond. Sammanslagningen får inte minska värdepapperscentralens risktäckningskapacitet, och fonderingsskyldigheten för de institut som ska betala in garantiavgifter till fonderna får inte öka jämfört med läget före sammanslagningen.

19 §

Registreringsfondens avkastning och återbetalning av medel

Den garantiavgiftsandel som en kontoförvaltare betalat in kan anses höra till kontoförvaltarens tillgångar. Kontoförvaltaren har emellertid inte rätt att kräva avskiljande av sin andel av registreringsfonden och inte heller rätt att överlåta den till någon annan i andra fall än de som avses i 2 mom.

Om den verksamhet som ligger till grund för fonderingsskyldigheten avslutas, ska registreringsfonden på kontoförvaltarens begäran i enlighet med stadgarna återbetala den relativa andel av fondtillgångarna som kontoförvaltaren har betalat till fonden. Återbetalningen kan göras tidigast tre år efter det att den verksamhet som fonderingsskyldigheten grundat sig på avslutats.

Skadelidande rättsinnehavares ersättningsfordringar som har uppkommit på grund av en kontoförvaltares verksamhet skyddas av registreringsfonden till dess att garantiavgifterna har återbetalats. Den andel som ska återbetalas räknas inte som fondens kapital och kan således inte användas till betalning av ersättningsfordringar som uppkommit ef-

ter det att kontoförvaltarens verksamhet avslutats.

20 §

Hänskjutande av ärenden till Finansinspektionen

Kontoförvaltare har rätt att hänskjuta beslut som registreringsfonden har fattat med stöd av denna lag till Finansinspektionen inom 30 dagar efter att ha fått del av beslutet.

7 kap.

Överföring av värdepapper och finansiella instrument till värdeandelssystemet

1 §

Aktier, andelar och placeringsfondandelar

Ett finländskt aktiebolag vars emitterade aktier har tagits upp till handel på en reglerad marknad som avses i lagen om handel med finansiella instrument ska överföra sina aktier till värdeandelssystemet.

Vad som föreskrivs i 1 mom. ska tillämpas också på andelar i placeringsfonder som förvaltas av fondbolag och på sådana andelar, tilläggsandelar och placeringsandelar i andelslag som tagits upp till handel på en reglerad marknad som avses i lagen om handel med finansiella instrument. På överföring av placeringsfondandelar till värdeandelssystemet ska i övrigt tillämpas vad som föreskrivs i 10 kap. i lagen om placeringsfonder.

I en värdepapperscentralers regler kan det bestämmas att också andra finländska aktiebolags aktier än de som avses i 1 mom. kan överföras till värdeandelssystemet. Vid överföringen ska bestämmelserna i detta kapitel och i 4 kap. i aktiebolagslagen iakttas. Värdepapperscentralens regler ska innehålla närmare bestämmelser om förfarandet vid överföringen. En aktie eller andel som ensam eller tillsammans med andra aktier eller andelar medför rätt att besitta en viss lägenhet eller del av en fastighet får dock inte överföras till värdeandelssystemet.

Finansinspektionen kan av särskilda skäl bevilja dispens från vad som i 1 och 2 mom.

föreskrivs om överföring av finansiella instrument till värdeandelssystemet.

2 §

Vissa värdepapper och finansiella instrument

Värdepapperscentralen kan på ansökan av en emittent godkänna att andra värdepapper eller finansiella instrument än aktier, andelar eller placeringsfondandelar som avses i 1 § överförs till värdeandelssystemet. Före beslutet ska centralen underrätta Finlands Bank och Finansinspektionen om sådana fall där ansökan är av betydelse med tanke på bankens eller inspektionens lagstadgade uppgifter.

Värdepapperscentralen ska i sitt beslut ange den tidpunkt från vilken värdepapper eller finansiella instrument kan överföras till värdeandelssystemet. I sitt beslut kan centralen bestämma närmare om vilka uppgifter som ska registreras i systemet och om hur registreringen av uppgifter ska ske när värdepapperen eller de finansiella instrumenten överförs till systemet. Före beslutet ska värdepapperscentralen kontrollera att emittenten i ett avtal som denne har ingått med en eller flera kontoförvaltare eller på något annat sätt har säkerställt att alla ägare till värdepapperen eller de finansiella instrumenten har möjlighet att få sin rätt registrerad i värdeandelssystemet.

De som äger värdepapperen eller de finansiella instrumenten eller deras företrädare kan från den tidpunkt som avses i 2 mom. hos den kontoförvaltare som emittenten anvisat ansöka om registrering av äganderätten. Sökanden ska överlåta värdepapperen eller de finansiella instrumenten till kontoförvaltaren och visa sin rätt att i enlighet med lagen om skuldebrev (622/1947) eller sin därmed jämförbara rätt att förfoga över värdepapperen eller de finansiella instrumenten. Kontoförvaltaren ska med iakttagande av lagen om värdeandelskonton registrera värdepapperen eller de finansiella instrumenten på det värdeandelskonto som sökanden anvisat.

De värdepapper och finansiella instrument som överlåtits till en kontoförvaltare ska förses med en anteckning att de har överförts till värdeandelssystemet.

Närmare bestämmelser om den tidpunkt efter vilken värdepapper eller finansiella instrument som emitteras och tas upp till handel på en reglerad marknad som avses i lagen om handel med finansiella instrument ska överföras till värdeandelssystemet får utfärdas genom förordning av finansministeriet.

Vad som ovan i denna paragraf föreskrivs om finansiella instrument gäller på motsvarande sätt i 1 kap. 3 § 1 punkten avsedda rättigheter som kan jämföras med finansiella instrument.

3 §

Utländska värdepapper

Värdepapperscentralen kan till värdeandelssystemet överföra utländska värdepapper som förvaras hos ett utländskt institut som avses i 2 kap. 17 § eller till sådana värdepapper hänförliga eller på dem baserade rättigheter som hanteras i ett utländskt system. Värdepapper eller rättigheter som hänför sig till de värdeandelar som överförs ska inom det utländska systemet registreras på värdepapperscentralens konto enligt avtal mellan värdepapperscentralen och det utländska institutet eller hållas åtskilda för värdeandelsägarna på något annat sätt. De överförda värdeandelarna ska sammanlagt motsvara de värdepapper eller rättigheter som det utländska institutet håller åtskilda. Värdeandelarna kan överföras till värdeandelssystemet trots vad som i denna lag och i lagen om värdeandelskonton föreskrivs om emittenter. Värdepapperscentralens regler ska innehålla bestämmelser om överföringsförfarandet.

Värdepapperscentralen kan på ansökan av emittenten godkänna att utländska värdepapper eller till dem hänförliga eller på dem baserade rättigheter överförs till värdeandelssystemet. Om det för värdeandelar som ska överföras har utfärdats bevis som inte makuleras i samband med överföringen, ska värdepapperscentralen förvissa sig om att bevisen inte sätts i omlopp samtidigt som värdeandelarna. Detsamma gäller rättigheter som hänför sig till eller baserar sig på utländska värdepapper och som överförs till värdeandelssystemet. Innan utländska värdepapper överförs till värdeandelssystemet måste värdepap-

perscentralen kunna förvissa sig om att överföringen och hanteringen av värdeandelarna kan ske utan att det äventyrar tillförlitligheten och ändamålsenligheten i värdeandelssystemets funktion eller investerarskyddet. Värdepapperscentralens regler ska innehålla bestämmelser om överföringsförfarandet.

4 §

Emissionskonto

När värdeandelar överförs till värdeandelsregistret ska ett emissionskonto öppnas.

På emissionskontot ska de uppgifter antecknas som enligt lag ska anges på värdepapper som utfärdas för värdeandelarna samt det antal värdeandelar som emitterats. För värdeandelar som avses i 6 kap. 3 § 2 mom. 1 punkten ska på emissionskontot dessutom antecknas förfallodagar, eventuell lånesäkerhet, låneränta eller eventuell annan kompensation som ska betalas för lånet, återbetalningsvillkor och andra väsentliga lånevillkor samt på vilket sätt lånevillkoren ska hållas allmänt tillgängliga.

För värdeandelar som avses i 3 § 1 mom. ska på emissionskontot antecknas det antal som överförs till värdeandelssystemet, värdeandelarnas utländska identifikationsnummer och vilka typer av rättigheter värdeandelarna avser, uppgifter om det i 2 kap. 17 § avsedda utländska institut där värdeandelens underliggande värdepapper eller till dem hänförliga eller på dem baserade rättigheter förvaras, uppgift om var basfakta om värdepapperen kan fås och uppgift om emittenten.

5 §

Avförande av värdepapper och finansiella instrument från värdeandelssystemet

En värdepapperscentral kan på ansökan av emittenten avföra värdepapper och finansiella instrument från värdeandelssystemet, under förutsättning att värdepapperens och de finansiella instrumentens rättsinnehavares rättigheter inte äventyras.

En värdepapperscentral kan på eget initiativ avföra värdepapper och finansiella instrument från värdeandelssystemet, om emitten-

ten är insolvent eller väsentligen har åsidosatt sina åtaganden i fråga om värdeandelssystemet eller av något annat jämförbart och synnerligen vägande skäl och under förutsättning att värdepapperens och de finansiella instrumentens rättsinnehavares rättigheter inte äventyras.

Värdepapperscentralen ska innan värdepapperen eller de finansiella instrumenten avförs från värdeandelssystemet för Finansinspektionen lägga fram en utredning om att de förutsättningar som avses ovan i denna paragraf är uppfyllda. Värdepapper och finansiella instrument får inte avföras från värdeandelssystemet förrän Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig att de avförs. Finansinspektionen ska behandla värdepapperscentralens utredning inom tre månader efter det att den kommit in.

Värdepapperscentralens regler ska innehålla närmare bestämmelser om hur värdepapper och finansiella instrument avförs från värdeandelssystemet.

Vad som ovan i denna paragraf föreskrivs om finansiella instrument gäller på motsvarande sätt rättigheter som enligt 1 kap. 3 § 1 punkten kan jämföras med finansiella instrument.

IV AVDELNINGEN

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

8 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Förvaltarregistrering

Om en värdeandel har registrerats på ett förvaltningskonto enligt 5 a § i lagen om värdeandelskonton eller på ett kommissionskonto enligt 16 § i den lagen, ska i den förteckning som avses i 6 kap. 3 § i denna lag i stället för ägaren antecknas den som sköter förvaltarregistreringen. Den som sköter förvaltarregistreringen kan också antecknas i förteckningen i stället för ägaren i de fall där värdeandelen ägs av en utlänning eller av en utländsk organisation eller stiftelse. Förvaltarregistreringen kan skötas av kommissions-

kontots innehavare eller av värdepapperscentralen, en kontoförvaltare eller någon annan i 5 a § 3 mom. i lagen om värdeandelskonton avsedd organisation som kan få rätt att inneha ett förvaltningskonto.

Med stöd av förvaltarregistrerade aktier eller andra värdeandelar som avses i 6 kap. 3 § 1 mom. kan inga andra rättigheter som värdeandelsägare göras gällande mot emittenten än rätten att lyfta medel, omvandla eller byta ut värdeandelar och delta i emissioner av aktier och andra värdeandelar.

Den som sköter förvaltarregistreringen ska på begäran meddela Finansinspektionen namnet på värdeandelarnas verkliga ägare, om detta är känt, och hur många värdeandelar ägaren innehar. Om den verkliga ägarens namn inte är känt ska den som sköter förvaltarregistreringen meddela motsvarande uppgifter om ett ombud som handlar på ägarens vägnar och överlämna ombudets skriftliga försäkran om att värdeandelarnas verkliga ägare inte är finländare eller en finländsk organisation eller stiftelse. Uppgifter om värdeandelar som avses i 6 kap. 3 § 1 mom. ska på begäran lämnas också till emittenten. Ett institut som avses i 2 kap. 17 § och som handlar på ägarens vägnar är emellertid inte skyldigt att ge en skriftlig försäkran när det är fråga om värdeandelar som avses i 6 kap. 3 § 2 mom.

2 §

Tystnadsplikt

Den som i egenskap av medlem eller ersättare i ett organ, som anställd hos eller som vid utförandet av ett uppdrag för en kontoförvaltare eller värdepapperscentral, en kontoförvaltares eller värdepapperscentralers holdingföretag, ett finansiellt institut som hör till en kontoförvaltares eller värdepapperscentralers finansiella företagsgrupp eller en sammanslutning av kontoförvaltare eller värdepapperscentraler har fått kännedom om en värdeandelsägares, en emittents eller någon annans ekonomiska ställning eller personliga omständigheter eller om en affärs- eller yrkeshemlighet, är skyldig att hemlighålla saken, om inte den till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till

att informationen röjs. Sekretessbelagd information får inte heller lämnas till kontoförvaltarens eller värdepapperscentralens bolagsstämma eller andelsstämma eller till aktie- eller andelsägare som deltar i stämman. I fråga om information som avses i 1 § 3 mom. och annan information som en värdeandelsmittent har fått i denna egenskap gäller tystnadsplikten även den som är medlem eller ersättare i ett organ eller anställd hos emittenten eller som utför uppdrag för denna.

Den som i egenskap av medlem eller ersättare i ett organ eller som tjänsteman hos en clearingorganisation, en clearingmedlem eller en organisation som avses i 2 kap. 21 § har fått kännedom om icke-offentliggjorda uppgifter om en emittents eller någon annans ekonomiska ställning eller personliga omständigheter eller om en affärs- eller yrkeshemlighet, får inte röja eller annars avslöja eller utnyttja informationen, om det inte har föreskrivits eller i behörig ordning beslutats att informationen ska röjas eller om inte den till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till att informationen röjs.

3 §

Informationsskyldighet

Kontoförvaltare, clearingmedlemmar, clearingorganisationer, de som sköter förvaltarregistrering och värdepapperscentraler samt dessa aktörers holdingföretag, finansiella institut som hör till dessa aktörers finansiella företagsgrupp och sammanslutningar av dessa aktörer är trots bestämmelserna om tystnadsplikt skyldiga att lämna ut uppgifter som avses i 2 § och annan information om värdeandelskonton och värdeandelars ägare till de myndigheter som enligt lag har rätt att få sådan information. Bestämmelser om skyldigheten att lämna ut uppgifter till domstolar finns i 17 kap. i rättegångsbalken. Separata bestämmelser gäller för skyldigheten att lämna ut uppgifter om värdeandelskonton och värdeandelars ägare för beskattningen.

Kontoförvaltare, clearingmedlemmar, clearingorganisationer, de som sköter förvaltarregistrering och värdepapperscentraler samt dessa aktörers holdingföretag och finansiella

institut som hör till deras finansiella företagsgrupp har trots bestämmelserna om tystnadsplikt rätt att lämna ut uppgifter som avses i 1 mom. till företag som hör till samma koncern, finansiella företagsgrupp eller i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004) avsett finans- och försäkringskonglomerat för kundbetjäning och andra kundrelationer, för marknadsföring och för koncernens, företagsgruppens eller konglomeratets riskhantering, om i 2 § avsedd eller motsvarande tystnadsplikt gäller för dess förvaltningsorgans medlemmar och för dess tjänstemän. Vad som i detta moment föreskrivs om utlämnande av information gäller inte utlämnande av känsliga uppgifter som avses i 11 § i personuppgiftslagen (523/1999).

4 §

Kundkontroll

Värdepapperscentraler och kontoförvaltare samt finansiella institut som hör till dessa aktörens finansiella företagsgrupp ska ha kännedom om sina kunder och dessutom vid behov känna till kundernas verkliga förmåntagare och de personer som handlar för kundernas räkning. De system som avses i 2 mom. kan användas för att fullgöra skyldigheterna enligt detta moment.

Kontoförvaltare och finansiella institut som hör till dess finansiella företagsgrupp samt värdepapperscentraler ska ha tillräckliga riskhanteringsystem för bedömning av de risker som kunderna medför för verksamheten.

Bestämmelse om kundkontroll finns dessutom i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008).

5 §

Överklagande av finansministeriets beslut

Bestämmelser om överklagande av beslut som finansministeriet meddelat med stöd av denna lag finns i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Om ett i 2 kap. 1 § avsett beslut om bevil-

jande av verksamhetstillstånd till en värdepapperscentral, ett i 2 kap. 23 § avsett beslut om fastställelse av värdepapperscentralens regler, ett i 3 kap. 1 § avsett beslut om beviljande av verksamhetstillstånd till en clearingorganisation, ett i 3 kap. 5 § avsett beslut om fastställelse av clearingorganisationens regler eller ett i 4 kap. 1 eller 4 § avsett beslut om beviljande av tillstånd till en utländsk clearingorganisation inte har meddelats inom den föreskrivna tidsfristen, får sökanden anföra besvär. Besvären anses i så fall gälla avslag på ansökan. Sådana besvär får anföras till dess att beslut har meddelats. Finansministeriet ska underrätta besvärsmyndigheten om beslutet, om detta har meddelats efter det att besvär anförts. Övriga bestämmelser om anförande och behandling av besvär finns i förvaltningsprocesslagen.

6 §

Överklagande av Finansinspektionens beslut

Bestämmelser om överklagande av beslut som Finansinspektionen har meddelat med stöd av denna lag finns i förvaltningsprocesslagen och 73 § i lagen om Finansinspektionen.

7 §

Skadestånd

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet vållar en annan person skada genom ett förfarande som strider mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den, är skyldig att ersätta skadan.

Bestämmelser om jämkning av skadestånd och fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga finns i 2 och 6 kap. i skadeståndslagen (412/1974).

8 §

Ordningsavgift

Sådana bestämmelser som avses i 38 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Finansinspektionen och för vilka det vid försummelse eller överträdelse påförs ordningsavgift är bestäm-

melserna i 2 kap. 26—28 § i denna lag om insideranmälan och insiderregister.

9 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift påförs för försummelse att iaktta eller för överträdelse av följande bestämmelser som avses i 40 § i lagen om Finansinspektionen:

1) bestämmelserna om organisering av värdepapperscentralers och clearingorganisationers verksamhet i 2 kap. 15 § och 3 kap. 1 §,

2) bestämmelserna om värdepapperscentralens och clearingsorganisationers tillsynsuppgift i 2 kap. 20 § respektive 3 kap. 1 §,

3) bestämmelserna om privata transaktioner hos värdepapperscentraler och clearingorganisationer i 2 kap. 25 § och 3 kap. 1 §,

4) bestämmelserna om tryggnad av clearingorganisationers verksamhet i 3 kap. 3 § 3—5 mom.,

5) bestämmelserna om kundkontroll i 4 § i detta kapitel.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. är också närmare bestämmelser och föreskrifter som gäller de bestämmelser som avses i 1—5 punkten i det momentet sådana bestämmelser som avses i 40 § i lagen om Finansinspektionen.

10 §

Påförande och verkställighet av administrativa påföljder

Bestämmelser om påförande, offentliggörande och verkställighet av administrativa påföljder och om behandlingen i marknadsdomstolen av ärenden som gäller administrativa påföljder finns i 4 kap. i lagen om Finansinspektionen.

11 §

Brott mot tystnadsplikten

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 2 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

12 §

Olovligt bedrivande av verksamhet som clearingorganisation

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bedriver verksamhet som clearingorganisation i strid med 3 kap. 1 § 1 mom. eller verksamhet som utländsk clearingorganisation i strid med 4 kap. 1 eller 4 § ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för *olovligt bedrivande av verksamhet som clearingorganisation* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

13 §

Olovligt bedrivande av verksamhet som värdepapperscentral

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bedriver verksamhet som värdepapperscentral i strid med 2 kap. 1 § ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för *olovligt bedrivande av verksamhet som värdepapperscentral* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

14 §

Finansinspektionens behörighet att utfärda föreskrifter

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om

1) det i 1 § 3 mom. avsedda sätt på vilket uppgifter om värdeandelars ägare och kontaktuppgifter som behövs för identifiering av ägarna ska meddelas,

2) om förfaranden vid kundkontroll enligt 4 § 1 mom. och om riskhantering enligt 4 § 2 mom.

15 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013. Genom denna lag upphävs lagen om värdeandelssystemet (826/1991), nedan *den lag som upphävs*.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den lag som upphävs eller annars avses en bestämmelse i den lag som upphävs, ska i stället för den tillämpas motsvarande bestämmelse i denna lag.

Föreskrifter som Finansinspektionen meddelat med stöd av den lag som upphävs kan tillämpas i sex månader efter det att denna lag trätt i kraft, om de inte står i strid med denna lag.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

16 §

Övergångsbestämmelser

Värdepapperscentraler och clearingorganisationer som beviljats verksamhetstillstånd före ikraftträdandet av denna lag och utländska clearingorganisationer som före ikraftträdandet av denna lag har beviljats tillstånd att

bedriva verksamhet som clearingorganisation i Finland behöver inte ansöka om nytt verksamhetstillstånd.

Värdepapperscentralen ska ändra sina regler i överensstämmelse med denna lag och inom sex månader efter det att denna lag trätt i kraft ansöka om finansministeriets fastställelse av ändringar i reglerna.

Värdepapperscentralen ska till dess att den förordning av finansministeriet som avses i 19 kap. 7 § 1 mom. i värdepappersmarknadslagen har trätt i kraft upprätthålla de datasystem som avses i 13 § 1 mom. 4 punkten i den lag som upphävs.

En insider vid värdepapperscentralen enligt 2 kap. 26 § ska se till att insideranmälan enligt 27 § i det kapitlet motsvarar kraven i denna lag inom en månad efter lagens ikraftträdande. Värdepapperscentralen ska se till att värdepapperscentralens insiderregister enligt 2 kap. 28 § motsvarar kraven i denna lag inom två månader efter lagens ikraftträdande.

Helsingfors den 14 december 2012

Republikens President

SAULI NIINISTÖ

Näringsminister *Jan Vapaavuori*